

ГАЗЕТА

КАРАЗІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

COGNOSCERE. DOCERE. ERUDIRE.

Видається з 1 січня 1817 року

Випуск 8 від 31 серпня 2026 року

КАРАЗІНСЬКИЙ ФОРМУЄ МАЙБУТНЄ

*«Завтрашній день належить тим,
хто чує, як він наближається»*

Девід Бові.

КОЛОНКА ПРОРЕКТОРА

МАЙЖЕ 20 000 ЗАЯВ НА БАКАЛАВРАТ І РЕКОРДНІ 1 305 ЗАРАХОВАНИХ НА БЮДЖЕТ БАКАЛАВРІВ: ЯК КАРАЗІНСЬКИЙ ПРОХОДИТЬ ВСТУПНУ КАМПАНІЮ-2026 – У РОЗМОВІ З ПРОРЕКТОРОМ ОЛЕКСАНДРОМ ГОЛОВКОМ

Цьогорічне літо для Казанського було не просто вступним – воно стало своєрідним марафоном. Майже 20 000 заяв, зростання кількості вступників, понад 1 300 бюджетних місць і понад 3 000 зарахованих першокурсників – такі підсумки основного етапу вступної кампанії-2026.

Попри нові правила, скорочені терміни та додаткові технічні вимоги, університет не лише впорався з викликами, а й продемонстрував позитивну динаміку. Зокрема, кількість заяв на бакалаврат зросла приблизно на 20 % порівняно з минулим роком, а кількість зарахованих на контракт збільшилася на 10–12 %. Про всі деталі вступної кампанії-2026 нам розповість проректор з науково-педагогічної роботи, професор Олександр Миколайович Головка.

– Олександр Миколайовичу, які ваші враження від цьогорічної вступної кампанії, якщо порівнювати з минулим роком? Якою вона була для Казанського університету, які її головні особливості, тенденції та виклики?

– Вступна кампанія 2026 року була особливою насамперед через незвичайні для вступу терміни. Крім того, були внесені зміни до Порядку прийому, зокрема щодо спеціальних умов та пільгових категорій вступників.

Ще одна особливість стосувалася контрактного навчання. Цього року для виконання вимог до зарахування потрібно було укласти не лише договори про навчання, а й відповідні контракти ще до видання наказів про зарахування. Пізніше Міністерство освіти і науки надало роз'яснення, яке

дещо полегшило ситуацію і дозволило укласти такі контракти вже після зарахування. Водночас об'єктивно збільшилася кількість заяв вступників по всій країні. На мою думку, одна з

причин – другий рік дії системи, за якою вступники можуть виставляти пріоритети не лише для вступу на державне замовлення, а й на контракт. Якщо минулого року абітурієнти ще

КОЛОНКА ПРОРЕКТОРА

не дуже активно користувалися цією можливістю, то цього року вони вже добре розібралися в механізмі. Як результат – кількість вступників зросла. У Каразінському кількість заяв на бакалаврат збільшилася приблизно на 20 % порівняно з минулим роком. При цьому маємо розуміти специфіку прифронтового університету. Сьогодні нам доводиться конкурувати із закладами вищої освіти з безпечніших регіонів. Тому для нас найважливіше – не порівнювати себе з іншими університетами, а бачити власну динаміку. І вона позитивна. Ми залишаємося найбільш затребуваним закладом вищої освіти на всьому Лівобережжі за кількістю заяв. Причому вони надходили досить рівномірно – не лише в перші дні чи тижні, а фактично до останнього дня вступної кампанії.

Звичайно, зростання кількості заяв одночасно зі скороченням термінів виконання вимог до зарахування збільшило навантаження на відбіркові комісії. Але ми заздалегідь відпрацювали

необхідні алгоритми, підготували інструктивні матеріали, постійно комунікували з відбірковими комісіями. Тому великих труднощів не виникало. Це була системна, організована й кваліфікована робота всієї команди. Ще однією новацією стала обов'язкова відеофіксація для багатьох категорій вступників, які складали вступні випробування безпосередньо в університеті. Це створило додаткові технічні виклики, але й із ними ми успішно впоралися та виконали всі необхідні вимоги щодо організації вступу.

«1 305 зарахованих на бюджет бакалаврів – найвищий показник за роки повномасштабного вторгнення»

– Якщо підбити підсумки вступної кампанії в цифрах, якими вони є?

– Вступна кампанія ще триває, але основний набір вступників ми вже завершили.

Наразі ми зарахували 1 305 бакалаврів за

державним замовленням. Це найвищий показник за роки повномасштабного вторгнення. На контракт уже зараховано 2 094 бакалаври – орієнтовно на 10–12 % більше, ніж минулого року. Це дає підстави з оптимізмом дивитися в майбутнє. Загалом до Каразінського вже зараховано 3 399 студентів-бакалаврів.

Позитивна динаміка спостерігається і в магістратурі. Ми продовжуємо опрацьовувати заяви, працюємо зі статусами та виконуємо великий обсяг організаційної роботи.

Для нас ці цифри – не просто статистика. За кожною заявою стоїть молода людина, яка обрала свій університет, свою спеціальність і своє майбутнє. І особливо важливо, що в умовах війни все більше абітурієнтів продовжують обирати Каразінський.

Це найкраще свідчення того, що університет живе, розвивається й залишається місцем, де молодь хоче здобувати освіту, будувати професійне

КОЛОНКА ПРОРЕКТОРА

майбутнє та реалізовувати себе.

– Яка частка студентів вступила за заявами з першим пріоритетом?

– Частка вступників, які обирають Керазінський своїм першим пріоритетом, щороку поступово зростає. У 2026 році серед рекомендованих на бюджет 60,2 % подали заяву з першим пріоритетом, ще 15,7 % – із другим. Тобто майже 80 % вступників на бюджет справді прагнули навчатися саме в Керазінському. Для нас це дуже важливий показник довіри до університету.

– Чи з'явилися цього року нові освітні програми?

– Так. У 2026 році ми відкрили нову магістерську спеціальність – «Терапія та реабілітація». В умовах війни це надзвичайно важливий напрям – для відновлення наших захисників і цивільних, які постраждали внаслідок російської агресії.

Ліцензію ми отримали практично в останній момент, але вже маємо 18 заяв до магістратури. Це свідчить про те, наскільки актуальною є ця

спеціальність.

– Які напрями підготовки цього року мають найбільший попит серед вступників?

– Лідери залишаються традиційними – психологія, менеджмент, право, медицина, міжнародні відносини та ІТ-спеціальності. Водночас бачимо дуже важливу тенденцію: поступово зростає інтерес до природничих наук.

До прикладу, наша знаменита ядерна фізика. У перший рік війни ми набрали на фізтех 8 осіб, цього року зараховано 24 студенти. Минулого року на хімію було подано близько 30 заяв, цього року – уже 50. Кількість вступників зросла з 13 до 17. Для класичного університету це особливо позитивний сигнал, зокрема щодо результативності роботи з обдарованими старшокласниками, залучення їх до природничо-математичних наук. Ми зацікавлені в тому, щоби ця динаміка зберігалася, адже природничі науки мають стратегічне значення для обороноздатності держави й будуть надзвичайно потрібні Україні у повоєнному відновленні.

Від заочної – до нової моделі освіти

– Яку ще важливу зміну цьогорічної вступної кампанії ви б відзначили?

– Серед важливих новацій – поступовий перехід від заочної до дистанційної форми освіти. Університет розробив відповідне положення й цього року запустив пілотний вступ саме на дистанційну форму – із поєднанням синхронного та асинхронного навчання. Пілот охопив чотири підрозділи: факультет іноземних мов, факультет математики і інформатики, Керазінський банківський інститут, який став ініціатором проєкту, та ННІ міжнародних відносин і туристичного бізнесу. Очікування виправдалися: кожен із них отримав десятки заяв. Наступного року плануємо розширити дистанційну форму на всі освітні програми, де це можливо. Звісно, є спеціальності, зокрема медичні, де повністю дистанційне навчання неможливе.

Заочна форма поки залишається, але поступово відходить в минуле – так само, як це вже відбувається в європейській освіті.

– Що, на вашу думку, сьогодні залишається незмінним у Керазінському?

– Керазінський був, є і буде. Його головна сила – люди. Люди, які працюють, розуміють відповідальність за майбутнє й щодня підтримують репутацію одного з найкращих університетів України та світу.

Ми адаптуємося до нових умов, розвиваємося, започатковуємо міждисциплінарні програми, посилюємо природничі спеціальності. І я хочу окремо подякувати всім викладачам і працівникам, відбірковим комісіям, усім керазінцям за наполегливу працю, відданість університету та готовність разом долати виклики.

Успішна вступна кампанія – це не лише цифри. Це результат щоденної роботи всієї великої керазінської родини.

Ліна ТИМАРСЬКА.

ВІЗИТИ

ФЕДЕРАЛЬНИЙ МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ НІМЕЧЧИНИ ЙОГАНН ВАДЕФУЛЬ ВІДВІДАВ КАРАЗІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Він зустрівся зі студентами та представниками університетської спільноти. Також до зустрічі долучилися Надзвичайний і Повноважний Посол Німеччини в Україні Борис Руге, заступник Міністра закордонних справ України Євген Перебийніс, а також Почесний консул Федеративної Республіки Німеччина в місті Харкові Тетяна Гавриш.

Під час спілкування зі студентами Федеральний міністр особливу увагу приділив тому, як університетська молодь бачить освітній процес і своє майбутнє в умовах повномасштабної війни. Зокрема, йшлося про організацію навчання в Харкові та поступове повернення студентів до очного формату завдяки розвитку безпечної освітньої інфраструктури Каразінського університету.

У новому навчальному році університет планує частково відновити аудиторне навчання в спеціально облаштованому підземному освітньому просторі з протирадіаційним укриттям.

«Для нас навчання офлайн буде новим досвідом. У Харкові студенти бачать своє майбутнє. Попри всі проблеми та виклики війни, ми будемо намагатися їх подолати», – зауважила студентка I курсу факультету іноземних мов Вікторія Беседіна.

Виконувачка обов'язків ректора Каразінського університету Тетяна Кагановська зазначила, що цього року до навчання в аудиторіях планують залучити близько 2 500 студентів. Вона також наголосила, що університет уже має розвинену систему партнерських зв'язків із Федеративною Республікою Німеччина та продовжує розширювати українсько-німецьку співпрацю в освітній і науковій сферах.

«Каразінський університет має офіційне представництво та освітній

осередок у Мюнхені, який працює на базі культурного центру GOROD. Цей проєкт створено для того, щоб українські студенти могли здобувати якісну вищу освіту європейського рівня навіть під час війни. Навчання в освітньому осередку поєднує українські освітні програми та європейські стандарти. Студенти мають унікальну можливість користуватися сучасними науковими лабораторіями та технічною базою провідних університетів-партнерів у Федеративній Республіці Німеччина», – зазначила Тетяна Кагановська.

Окремою темою зустрічі стало поглиблення взаєморозуміння та зв'язків між українським і німецьким суспільствами. Йоганн Вадефуль звернув увагу на те, що сьогодні значна кількість української молоді навчається у ФРН, а після завершення війни саме ці молоді люди можуть відігравати важливу роль у подальшому розвитку двосторонніх відносин.

«Звісно, це поганий привід, але через війну ми почали краще розуміти один одного», – зазначив Йоганн Вадефуль. За його словами, багато українських студентів сьогодні навчаються у Федеративній Республіці Німеччина, і значна частина з них після завершення

війни повернеться в Україну. Саме вони зможуть стати важливим містком для подальшої комунікації та розвитку партнерства між двома державами.

Під час візиту Федеральний міністр закордонних справ Німеччини також ознайомився з науковими розробками Каразінського університету. Зокрема, йому представили роботу сучасного біопринтера, встановленого в науково-дослідній лабораторії Karazin BioMed кафедри біохімії.

Біопринтер відкриває для студентів і науковців нові можливості для створення імплантів і тканинних аналогів – шкіри, рогівки, кісткової та хрящової тканин. Такі розробки можуть застосовуватися у трансплантології, реконструктивній та регенеративній медицині, травматології, ортопедії, кардіохірургії та стоматології. Обладнання також використовується для досліджень і тестування нових лікарських препаратів.

Візит Йоганна Вадефуля до Каразінського університету став ще однією можливістю для безпосереднього діалогу з молоддю та обговорення майбутнього освіти, науки й українсько-німецького партнерства в умовах війни та повоєнного відновлення України.

ПОДІЇ

ФОРМУЄМО МАЙБУТНЄ ЯДЕРНОЇ НАУКИ РАЗОМ ІЗ ЄВРОПОЮ

20–21 серпня у Києві відбулася фінальна зустріч проекту Євратому Nurecab, присвяченого розвитку ядерної освіти, досліджень та інновацій.

Каразінський університет на заході представляли директор ННІ «Фізико-технічний факультет» Пилип Кузнецов. До зустрічі також долучився проректор з науково-педагогічної роботи Анатолій Бабічев.

ННІ «Фізико-технічний факультет» у цьому міжнародному консорціумі виступив лідером 4-го робочого пакету, головний фокус якого – залучення молоді до ядерної галузі, популяризація ядерної науки та підтримка нового покоління українських дослідників. За підсумками цієї роботи Каразінський університет відзначили за бездоганне партнерство, активну участь і вагомий внесок у зміцнення ядерного освітнього потенціалу України.

Успішне завершення цього етапу стало

міцним підґрунтям для продовження співпраці: Єврокомісія вже офіційно підтвердила фінансування наступної фази – проекту NURECAB-2. Це відкриває перед нашими студентами та молодими науковцями нові обрії, дозволяючи поглиблювати інтеграцію

вітчизняної ядерної освіти й науки у європейський дослідницький простір Євратому.

Вітаємо колег із цим вагомим досягненням і продовжуємо впевнений рух уперед! Так тримати!

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

КАРАЗІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВІДВІДАВ НАДЗВИЧАЙНИЙ І ПОВНОВАЖНИЙ ПОСОЛ УКРАЇНИ В АЗЕРБАЙДЖАНСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

Каразінський університет з робочим візитом відвідав Надзвичайний і Повноважний Посол України в Азербайджанській Республіці Юрій Гусев. Під час зустрічі з адміністрацією університету на чолі з в. о. ректора Тетяною Кагановською обговорили актуальні напрями міжнародної освітньої та наукової співпраці.

В. о. ректора Тетяна Кагановська поінформувала пана Посла про результати вступної кампанії 2026 року. Цьогоріч до Каразінського університету подано понад 19 тисяч заяв, що суттєво перевищує показники попередніх років і свідчить про зростання інтересу абітурієнтів до навчання в Каразінському університеті.

Надзвичайний і Повноважний Посол України в Азербайджанській Республіці Юрій Гусев відзначив значні досягнення Каразінського університету та високо оцінив його активну позицію

в міжнародному науковому просторі. Окрему увагу приділили стратегії міжнародного розвитку університету та розширенню його партнерської мережі. Зокрема, йшлося про можливості взаємодії Каразінського університету з Міністерством закордонних справ України та мережею дипломатичних представництв для розвитку нових міжнародних партнерств і реалізації спільних освітніх та наукових ініціатив не лише в Азербайджані, а й в інших країнах світу.

Зустріч стала важливим кроком у зміцненні міжнародних зв'язків Каразінського університету та пошуку нових можливостей для його академічної й наукової присутності у світі. Каразінський університет щиро дякує Юрію Гусеву за увагу до діяльності університету, підтримку його міжнародних ініціатив та готовність сприяти розвитку нових партнерств і можливостей для Каразінської спільноти.

Текст: Олександра ФРОЛОВА.

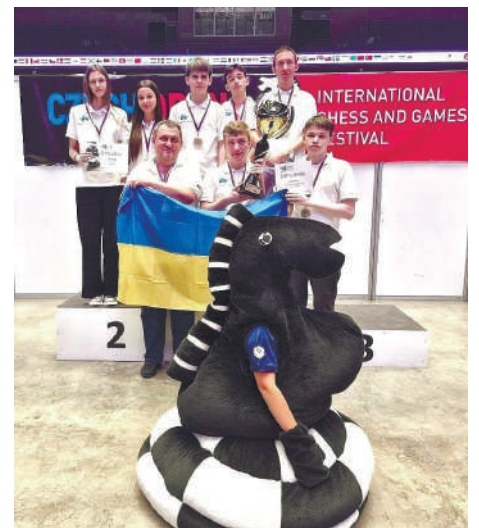
СПОРТ

СТУДЕНТ УНІВЕРСИТЕТУ РОМАН ДЕГТЯРЬОВ – СЕРЕД ПЕРЕМОЖЦІВ КОМАНДНОГО ЧЕМПІОНАТУ ЄВРОПИ З ШАХІВ СЕРЕД ЮНІОРІВ

Роман Дегтярьов, студент навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу», у складі збірної України став переможцем на командному чемпіонаті Європи з шахів серед юніорів до 18 років.

Змагання проводились з 26 липня до 1 серпня в чеському місті Пардубіце.

Вітаємо Романа та бажаємо нових успіхів!

У КАРАЗІНСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ РОЗПОЧАТО ПРОГРАМУ ПОДВІЙНИХ ДИПЛОМІВ З УНІВЕРСИТЕТОМ ОДЛАР ЮРДУ (АЗЕРБАЙДЖАН)

За підтримки Міністерства науки і освіти Азербайджанської Республіки Каразінський університет розпочинає спільну програму з університетом Odlar Yurdu (м. Баку).

Навчання відбувається в м. Баку (на базі університету Odlar Yurdu), але студенти отримують диплом Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна та університету Odlar Yurdu.

Програма, навчання за якою проводитиметься англійською мовою та триватиме 4 навчальні роки, надає студентам можливість скористатися академічними ресурсами обох університетів, розвинути свої знання та навички в різних освітніх і наукових середовищах, а також отримати міжнародний досвід. Випускники, які успішно виконали академічні вимоги

програми, зможуть отримати окремі та незалежні дипломи бакалавра обох університетів.

Це унікальна можливість:

- навчатися в безпечному офлайн-середовищі;
- продовжувати навчання англійською мовою протягом 4 навчальних років;
- використовувати академічний та науковий потенціал обох університетів;
- ознайомитися з різними методами викладання та науковими підходами;
- отримати досвід навчання в міжнародному академічному

середовищі;

- збагатити свої теоретичні знання практичними та дослідницькими навичками;
- розвинути навички міжнародної співпраці та міжкультурної комунікації;
- отримати два незалежних дипломи бакалавра.

Пріоритетні напрями підготовки – інформаційні технології та біологія.

Для отримання детальної інформації щодо умов вступу, переліку спеціальностей, вартості та процедури зарахування звертайтеся до навчально-наукового інституту міжнародної освіти Каразінського університету: inter@karazin.ua.

КАРАЗІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КЛАСИКА, ЩО ВИПЕРЕДЖАЄ ЧАС

У Каразінському університеті
розпочато програму подвійних
дипломів з Університетом
Одлар Юрду (Азербайджан)

ПОДІЇ

КАРАЗІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПІДПИСАВ МЕМОРАНДУМ ПРО СПІВПРАЦЮ ІЗ ХАРКІВСЬКИМ ОБЛАСНИМ ЦЕНТРОМ ПІДГОТОВКИ ГРОМАДЯН ДО НАЦІОНАЛЬНОГО СПРОТИВУ

У межах співпраці планується, що студенти матимуть змогу пройти практичну підготовку з основ національного спротиву на місцевості.

Нагадаємо, проєкт реалізується в рамках Закону України «Про основи національного спротиву» згідно з яким з 1 жовтня 2026 року студенти 1 курсу денної та дуальної форми освіти проходять основи національного спротиву, як обов'язкову освітню компоненту.

В. о. ректора Тетяна Кагановська, зазначила, що наразі все більше студентів хочуть опанувати навички з підготовки до оборони держави.

«Сьогодні, особливо тут, у прифронтовому Харкові, ми добре розуміємо: кожен має володіти базовими знаннями й навичками, які допоможуть у разі потреби захистити

себе, своїх близьких і свою країну. Для нас важливо, що практичну підготовку наших студентів проводитимуть люди, які не з підручників знають, що таке війна, і можуть передати молоді власний досвід. Дякую вам за готовність працювати з нашими студентами. Ми відкриті до цієї співпраці й дуже хочемо вірити, що зовсім скоро ці знання та навички будуть потрібні молодим людям уже в мирній Україні».

У Керазінському вже внесені зміни до всіх освітніх програм та заплановано 150 годин з основ національного спротиву. З них 90 годин будуть аудиторними заняттями, 30 професійна підготовка і 30 годин практична підготовка на місцевості.

«Ми дуже дякуємо вам за співпрацю. Для центру дуже велика честь працювати з найпотужнішим, найстарішим і найкращим закладом вищої освіти

Харківщини. Зі свого боку ми хочемо запевнити, центр на 100 % виправдає сподівання і щодо педагогічних працівників, і щодо слухачів, які будуть проходити практичну підготовку на місцевості», – зазначає керівник Комунальної установи Харківської обласної ради «Обласний центр підготовки громадян до національного спротиву» Валерій Колянда.

Вже незабаром, у межах проєкту, з дотриманням заходів безпеки будуть сформовані невеликі групи, які найближчим часом пройдуть практичну підготовку. Керазінський планує підписати подібні меморандуми про співпрацю із Центрами національного спротиву в інших регіонах України для того, аби студенти, які перебувають за межами Харківської області, мали змогу пройти відповідну підготовку.

НЕВИДИМА МЕЖА, ДЕ НАРОДЖУЮТЬСЯ НОВІ ЗНАННЯ: АКАДЕМІК МИКОЛА МЧЕДЛОВ-ПЕТРОСЯН ПРО ДОСЛІДЖЕННЯ НА СТИКУ СВІТІВ

У природі є межі, яких неможливо побачити неозброєним оком, але саме на них відбуваються процеси, що визначають перебіг багатьох явищ – від роботи каталізаторів і створення нових наноматеріалів до біологічних процесів і поведінки наночастинок у довкіллі. Саме цей невидимий мікросвіт досліджуватиме команда Каразінського університету в межах нового фундаментального проекту «Межа поділу фаз в організованих розчинах як реакційне середовище» (реєстраційний номер 2025.07/0163), підтриманого Національним фондом досліджень України. Проект розрахований на 2026–2028 роки, став переможцем конкурсу «Передова наука в Україні 2026–2028» і отримав загальне фінансування у розмірі 7 млн грн.

Його мета – розібратися в закономірностях, які діють на межі

різних фаз речовини, зокрема у складних організованих розчинах. Для цього дослідники поєднують лабораторні експерименти з молекулярно-динамічним моделюванням, а своєрідними «розвідниками» у невидимому мікросвіті стануть спеціально підібрані органічні барвники, здатні реагувати на найменші зміни свого молекулярного оточення.

Довиконання проекту залучені професор Наталія Водолазька, кандидати наук, доценти Олександр Лебідь, Тетяна Чейпеш, Володимир Фарафонов, Микита Марфунін та Дар'я Харченко, старший науковий співробітник Сергій Шеховцов і аспірант Владислав Гайдар. Керівник проекту – академік НАН України, професор Микола Мchedlov-Петросян, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і

техніки, завідувач кафедри фізичної хімії та хімічного матеріалознавства Каразінського університету.

За складною назвою проекту ховається спроба зазирнути туди, де зустрічаються різні «світи» речовини, – і зрозуміти, що відбувається на цій невидимій межі. Адже отримані фундаментальні знання можуть у майбутньому знайти застосування у створенні наноматеріалів і каталізаторів, біомедичних технологіях, хімічному аналізі, супрамолекулярній хімії та моніторингу наночастинок у довкіллі.

Про те, чому саме міжфазна межа стала предметом нового дослідження, як молекули-«розвідники» допомагають «прочитати» властивості невидимого середовища, що спільного між фулеренами, вуглецевими нанотрубками та газовими нанобульбашками і чому

фундаментальна хімія вже сьогодні відкриває шлях до технологій майбутнього, говоримо з керівником проєкту – академіком Миколою Мchedловим-Петросяном.

– Миколо Отаровичу, чому обрано саме такий напрям досліджень?

– Фізико-хімікам добре відомо, що вивчення межі поділу між фазами, наприклад, між твердою та рідкою, є одним з найскладніших завдань.

Межа поділу фаз присутня практично всюди. Від того, як поведуться молекули саме в цьому тонкому міжфазному шарі, залежить ефективність адсорбентів та каталізаторів, можливості створення нових функціональних матеріалів, а також перебіг окремих біологічних процесів.

Ще складнішою стає проблема, коли одна з фаз є роздробленою на частинки значно менші за мікрон. Це відбувається, наприклад, коли розчинені у воді сполуки існують не як окремі молекули, а у вигляді великих

агрегатів з багатьох тисяч молекул. Такі системи дуже різноманітні і мають велике значення для багатьох галузей сучасних технологій. В свій час японський вчений Козо Шинода назвав такі розчини «організованими», звідки і назва проєкту. Попри десятиліття досліджень, природа цього середовища досі залишається недостатньо зрозумілою. Ми плануємо одержати деякі нові, цікаві та корисні результати.

– Як можна дізнатися про події у тонкому міжфазному шарі?

– Для цього заздалегідь було підібрано низку спеціальних молекул-«розвідників». Це органічні барвники, здатні дуже чутливо реагувати на своє найближче оточення. Змінюючи колір, спектр поглинання або флуоресценцію, вони повідомлятимуть нам про кислотність, полярність середовища, силу водневих зв'язків і електричний потенціал поверхні.

Але лише лабораторними експериментами дослідження не обмежиться. Паралельно

виконуватиметься молекулярно-динамічне моделювання – сучасний метод комп'ютерного моделювання, який дозволяє буквально відстежувати рух окремих молекул у часі.

Поєднання експериментів із комп'ютерними розрахунками дасть можливість створити максимально повну картину процесів, що відбуваються на межі вода/наночастинка.

– Які саме типи фізико-хімічних систем планується вивчати?

– У проєкті буде досліджено широкий спектр нанодисперсних систем. Це міцелярні розчини поверхнево-активних речовин, прямі та обернені мікроемульсії, фулерени та фулереноли, одно- і багатостінні вуглецеві нанотрубки і навіть газові нанобульбашки. Таке різноманіття дозволить встановити загальні закономірності поведінки міжфазних поверхонь незалежно від природи самих наночастинок.

Команда науковців нового фундаментального проєкту «Межа поділу фаз в організованих розчинах як реакційне середовище»

— **Фундаментальна наука з практичним майбутнім?**

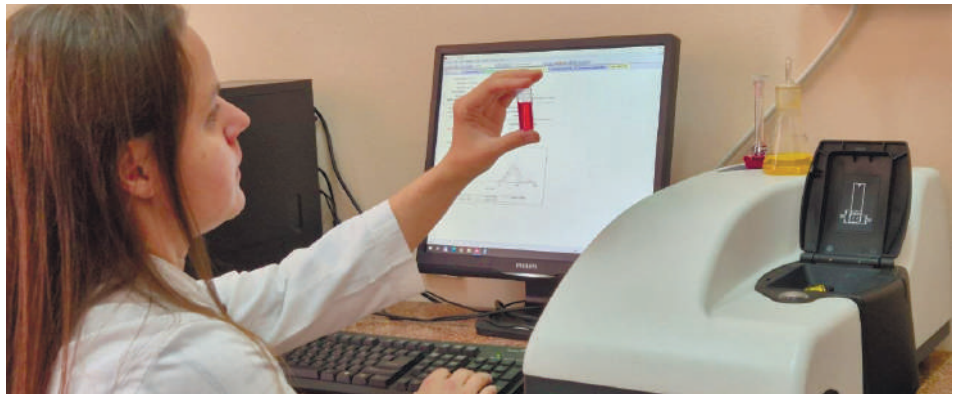
— Хоча проєкт належить до фундаментальних досліджень, його результати можуть знайти застосування у багатьох галузях. Отримані знання допоможуть удосконалити методи синтезу наноматеріалів, створення нових каталізаторів, розвиток біомедичних технологій, хімічного аналізу та супрамолекулярної хімії. Нові флуоресцентні барвники можуть стати основою високочутливих молекулярних сенсорів, а результати дослідження поверхні нановуглецевих матеріалів — сприяти розвитку сучасної наномедицини.

Крім того, проєкт має екологічне значення. Сьогодні дедалі більше наноматеріалів потрапляє у довкілля, але їхня поведінка у природних водах досі вивчена недостатньо. Результати дослідження можуть стати важливим кроком до створення ефективних методів моніторингу наночастинок у навколишньому середовищі.

— **Що дозволяє сподіватися на успішне виконання проєкту? Які є плани на майбутнє?**

— Проєкт базується на багаторічному досвіді колективу, який уже здобув міжнародне визнання у сфері фізичної хімії дисперсних систем, молекулярних зондів і нановуглецевих матеріалів. За останні роки його учасники опублікували низку статей у провідних міжнародних журналах, що входять до першого квартиля світових наукометричних рейтингів.

Підтримка Національного фонду досліджень України відкриває можливість суттєво розширити ці дослідження та отримати нові фундаментальні знання про процеси, які лежать в основі багатьох сучасних технологій.

«НОВИЙ ПОШТОВХ ТА НОВІ МОЖЛИВОСТІ»: ЯК БАХМУТСЬКИЙ ІНСТИТУТ РОЗВИВАЄТЬСЯ У СКЛАДІ КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

28 березня 2024 року Вчена рада Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна ухвалила рішення про утворення на базі відокремленого структурного підрозділу Української інженерно-педагогічної академії Бахмутського навчально-наукового професійно-педагогічного інституту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна у складі Каразінського університету. Після повномасштабного вторгнення Бахмутський ННППІ втратив можливість працювати у своїх корпусах, однак продовжив навчання дистанційно, зберіг колектив і студентів. Сьогодні його викладачі та студенти працюють із різних міст України, розвивають наукові й освітні проекти та водночас мріють про день, коли знову зможуть зустрітися разом. Про його історію, розвиток після реорганізації, вступну кампанію та плани на майбутнє – у матеріалі.

У 1962 році в місті Артемівськ (наразі – Бахмут) була утворена філія Українського заочного політехнічного інституту – загальнотехнічний факультет, який проводив підготовку студентів за заочною та вечірньою формами навчання. Метою підрозділу

була підготовка кадрів для промислових підприємств Донбасу без відриву від виробництва. Уже в 1978 році було побудовано дев'ятиповерховий корпус факультету у формі відкритої книги знань, який став справжньою прикрасою міста. Поруч розташовувався чотириповерховий лабораторний корпус, а також окрема будівля спортивної зали.

Як розповідає теперішній керівник Бахмутського ННППІ Валерій Віталійович Коломієць: *«Це був один із потужних відокремлених структурних підрозділів тодішнього Українського заочного політехнічного інституту. Подібні підрозділи існували також у Слов'янську, Костянтинівці, Стаханові та інших містах України. У нашому інституті тоді навчалося багато студентів, вони приїжджали з навколишніх міст. Підприємства навіть виділяли автобуси, які привозили студентів на навчання, а ввечері відвозили їх додому». Але в 1988 році було ухвалено рішення про закриття таких загальнотехнічних факультетів, зокрема і в Бахмуті.*

Наміри про відновлення з'явилися у 1991 році, коли мер міста Олексій

Олександрович Рева, який був колишнім випускником УЗПІ, ухвалив рішення про поступове відродження навчального закладу в Артемівську. *«Уже з 1993 року ми зайшли у свій рідний корпус-«книжку», який орендували та почали фактично з нуля відновлювати і матеріальну базу, і викладацький потенціал. За цей час ми успішно ліцензували та акредитували спеціальності, які були необхідними для розвитку регіону, повернули корпус-«книжку» на баланс Української інженерно-педагогічної академії, створили необхідну лабораторну та матеріально-технічну базу, стали відокремленим структурним підрозділом, інститутом, Української інженерно-педагогічної академії, який працював у Бахмуті та Слов'янську», – згадує Валерій Віталійович.*

Після початку повномасштабного вторгнення інститут втратив можливість працювати у своїх приміщеннях у Бахмуті: *«З третього дня повномасштабної війни ми були*

ЕКСКЛЮЗИВНЕ ІНТЕРВ'Ю

позбавлені можливості доступу до аудиторій нашого інституту, тому що зона, де він розміщувався, була тимчасово закрита для переміщення невійськових осіб». Попри зміну місця роботи, навчання студентів не припинялося. Ще до повномасштабної війни в інституті була розвинена система дистанційної освіти, тому викладачі змогли продовжити заняття онлайн.

Відповідно до наказу МОН України 20 квітня 2022 року інститут було тимчасово, до закінчення дії воєнного стану, переміщено до Української інженерно-педагогічної академії, місто Харків, вулиця Університетська, 16. Інститут продовжував освітню та господарську діяльність, перерв у проведенні занять здобувачів освіти денної та заочної форм навчання не було.

Наступним переломним моментом стала реорганізація у 2024 році. Рішення про реорганізацію у 2024 році викладачі та студенти спочатку сприйняли неоднозначно. Деякі з них висловлювали занепокоєння щодо можливих негативних наслідків такого об'єднання. Окремою проблемою стало переведення студентів до нової освітньої бази. Щоб вони не втратили своїх можливостей, доводилося звертатися до Міністерства освіти і науки та особисто їздити до Києва. Але, як зазначає Валерій Віталійович, можливі проблеми з переведенням були вирішені завдяки керівництву Каразінського університету, за що підрозділ висловлює величезну подяку. Уже з 1 вересня 2024 року викладачі та працівники інституту були зараховані на роботу до новоствореного відокремленого структурного підрозділу Каразінського університету, студенти продовжили своє навчання за обраними спеціальностями та джерелами фінансування відповідно.

Студенти продовжують показувати гідні результати не тільки в навчанні, а й в наукових проєктах, та конкурсах. Наприклад, за спеціальністю А5.39 «Професійна освіта (Цифрові

технології)» за роботи в міжнародному конкурсі з комп'ютерної графіки та вебдизайну «CreDiCo – 2024» та «CreDiCo – 2025» студенти отримали шість призових місць у різних номінаціях; за G3 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» у 2024 році студенти Дехта М. О. та Сафонов М. О. стали переможцями Міжнародного конкурсу студентських наукових робіт у Кременчуцькому національному університеті імені Михайла Остроградського; у 2026 році Роман Павлюк став призером Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт за напрямом досліджень «Електрична інженерія», здобувши диплом II ступеня. В інституті продовжується традиція проведення щорічних наукових конференцій – Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні тенденції розвитку освіти, науки та технологій», Міжнародна науково-практична конференція здобувачів вищої освіти та молодих учених «Студенти та молодь – для майбутнього країни», Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Сучасні технології в енергетиці, електромеханіці, системах управління та машинобудуванні». За 2025–2026 роки результати наукової роботи здобувачів освіти представлено

120 тезами доповідей на міжнародних та 80 тезами на інших науково-практичних конференціях. Тобто йдеться про 200 представлених результатів студентських досліджень. Це показник не просто кількості публікацій, а системної участі студентів у науковій роботі.

Незважаючи на те, що значна кількість занять проводиться у дистанційному форматі та більша частина викладацького складу перебуває в різних регіонах України, кафедри інституту показують хороші результати і займають гідні місця у рейтингу кафедр Каразінського університету: «Наші студенти за останні два роки показують, що вони вміють не тільки навчатися, але й працювати разом із викладачами над вирішенням певних, хай і не складних, але наукових питань».

Упродовж 2024–2026 років науково-педагогічні працівники інституту опублікували та підготували до друку понад 40 наукових статей у вітчизняних і закордонних наукових виданнях: «Кількість публікацій у виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах Scopus та Web of Science, перевищує 20. Отримання 10 охоронних документів на об'єкти інтелектуальної власності, підтверджує

ЕКСКЛЮЗИВНЕ ІНТЕРВ'Ю

не лише публікаційну активність науковців інституту, а й практичну цінність та інноваційний потенціал їхніх розробок. Ми пишаємося нашими студентами, випускниками та працівниками».

Наукова робота для інституту – це не лише конференції та публікації. Коломієць згадує час, коли викладачі й студенти разом працювали над практичними розробками. *«Це була жива робота, яка виконувалася паяльником, разом зі студентами, і це було дуже цікаво»*, – розповідає він. Студенти створювали 3D-принтери та 3D-сканери, працювали над технічними розробками, а як презентацію інституту навіть друкували моделі знаменитої будівлі-«книжки».

Також Бахмутський ННППІ активно бере участь та залучає студентів до соціального й волонтерського життя. Зокрема підрозділ співпрацює з Бахмутською міською адміністрацією та Молодіжною організацією Бахмутської міської ради, яка організовує заходи, до яких долучаються студенти. *«У нас дуже багато уваги приділялося та приділяється виховній роботі. Це спортивні зустрічі та заходи, пов'язані із розвитком здоров'я. Окрім цього, наші студенти також займаються волонтерською діяльністю. На сьогодні дуже приємно отримати на*

пошті повідомлення про подяку від Бахмутської міської ради для трьох наших студентів – Філатова Олексія, Корепанова Ігоря та Павлюка Романа», – додає **Валерій Віталійович**. Більш детально про діяльність інституту можна дізнатися на їхньому сайті, де публікують звіти про проведені зустрічі, брифінги, конференції тощо.

В інституті приділяють увагу творчим ініціативам та пошуку нових форматів комунікації. Одним із таких напрямів стало практичне використання технологій генеративного штучного інтелекту. Випускниця інституту, кандидатка економічних наук, доцентка Юлія Романуша досліджує можливості сучасних інструментів штучного інтелекту та активно застосовує їх у творчій і комунікаційній діяльності. При цьому ШІ для неї є не заміною автора, а інструментом, який допомагає реалізувати власний творчий задум: від музичного втілення авторських текстів до створення візуального контенту, відео та цифрових персонажів. Юлія пише тексти та формує ідею й зміст композицій, а технології генеративного штучного інтелекту використовує на етапі їх музичного втілення. Одна із пісень Юлії «Бахмутський інститут» присвячена історії закладу освіти. У ній через музичну розповідь відображено основні етапи його розвитку – від Українського заочного політехнічного

інституту до сучасного етапу діяльності у складі Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Композицію використовують також у профорієнтаційній роботі та рекламних матеріалах інституту в соціальних мережах.

Ще одним прикладом практичного використання технологій штучного інтелекту став авторський цифровий персонаж Діджик – віртуальний помічник інституту, створений для сучасної та зрозумілої комунікації із вступниками: *«Під час вступної кампанії інститут і віртуальний помічник Діджик намагаються якомога більше залучити студентів до навчання в інституті. Будемо намагатися не втратити жодного потенційного вступника»*, – каже **Валерій Віталійович**. Активну роботу наразі також проводять з магістрами. Керівництво інституту сподівається ще на другий тур абітурієнтів, задля збільшення студентського складу.

Валерій Коломієць говорить, що після присудження до Каразінського університету розпочався новий етап в історії інституту: *«Каразінський дає нам новий поштовх та нові можливості. Диплом Каразінського університету, одного із найпрестижніших закладів вищої освіти України, – це дуже круто та дає нам нові перспективи при проведенні профорієнтаційної роботи. Я не приховую цього й завжди говорю відверто: так, ви будете навчатися в Бахмутському навчально-науковому професійно-педагогічному інституті, але це частина Харківського національного університету імені Василя Назаровича Каразіна і диплом ви отримаєте саме Каразінського університету»*.

Найбільша мрія українців – це повернення додому, а найбільша мрія інституту – також повернутися до своїх рідних домівок – до Бахмута та Слов'янська. Але, зважаючи на теперішню ситуацію, це буде нескоро. Тому керівництво інституту намагається організувати дистанційний формат навчання більш зручно та

ЕКСКЛЮЗИВНЕ ІНТЕРВ'Ю

починає провадити рішення щодо запрошення студентів до безпечних регіонів та середовища, де «студенти могли зустрічатися один з одним та відвідувати заняття в аудиторіях». **Валерій Коломієць** також зазначає, що вже не тільки студенти, а й викладачі й керівництво сумують за офлайн-навчанням та живим спілкуванням: «У мене були викладачі, які підходили до мене або писали типу: “Валерію Віталійовичу, я наразі в Києві й мені запропонували працювати в одному з ліцеїв. Чесно кажучи, я не хочу відвертатися від інституту, але дуже сильно скучив за аудиторіями”. І знаєте, я їх прекрасно розумію. Усі ми теж хочемо повернутися до стабільних та нормальних умов життя. Тому я їх не засуджую».

Валерій Коломієць згадує випуск магістрів, який свого часу перетворювався на справжнє міське свято. До корпусу інституту приїжджали прикрашені тролейбуси, а випускники в мантиях вирушали ними через місто до центральної сцени, де на них чекали урочистості та привітання. На святі були батьки студентів, представники міської влади та керівництва академії. «Було дуже цікаво та зворушливо, коли батьки випускників чекали на нас», –

згадує Коломієць. Саме такі моменти, за його словами, створювали відчуття спільноти, яке сьогодні особливо важко відтворити в дистанційному форматі.

Сьогодні такі зустрічі залишилися спогадами. Проте інститут продовжує шукати можливості для того, щоб студенти й викладачі знову могли зустрічатися наживо. Поки вони перебувають у різних містах, для цього розглядають безпечні формати зустрічей та продовжують підтримувати спільноту дистанційно. У перспективі ж залишається головне – повернення додому та відновлення того середовища, у якому аудиторії знову наповняться студентами.

Наостанок Валерій Віталійович Коломієць звертається до абітурієнтів та студентів інституту та наголошує на тому, що вони переможці: «Торік на святі студентів я говорив, що вітаю переможців, які обрали спеціальності, факультети та ННІ Харківського національного університету, зокрема й тих, які обрали наш, Бахмутський навчально-науковий професійно-педагогічний інститут. Хочу сказати, що вони не помилилися. Вони зробили свій правильний вибір».

Родіон БОНДАР.

ГЕОГРАФІЯ НОВИХ МОЖЛИВОСТЕЙ: ІНТЕРВ'Ю З ДЕКАНЕСОЮ ФАКУЛЬТЕТУ ГЕОЛОГІЇ, ГЕОГРАФІЇ, РЕКРЕАЦІЇ І ТУРИЗМУ КАТЕРИНОЮ КРАВЧЕНКО

Для Катерини Кравченко цей навчальний рік став особливим рубежем: диплом доктора географічних наук, отриманий у День науки, і нова відповідальність – очолити факультет, з яким пов'язані її професійне становлення, науковий пошук і значна частина життя. Сьогодні вона говорить про те, що залишається незмінним – любов до науки, силу університетської спільноти та традиції факультету, – і про те, що має змінюватися відповідно до викликів часу. Про розвиток GeoFamily, нові освітні й наукові проекти, міжнародну співпрацю та перспективи для студентів – у розмові з деканесою факультету геології, географії, рекреації і туризму.

– Пані Катерино, ви отримали диплом доктора географічних наук. Наскільки символічною для вас стала ця подія? Які нові професійні цілі та виклики вона відкриває?

– Для мене це надзвичайно символічна подія. Я переконана, що науковий пошук – це не лише результат, а насамперед шлях. І справді, отримати диплом доктора географічних наук саме у День науки було дуже знаково. Сприймаю його не як фінальну крапку, а як закономірний результат багаторічної кропіткої праці та початок нового рівня відповідальності.

Наше професійне становлення значною мірою визначають Учителі – люди і науковці з великої літери, які свого часу побачили в нас потенціал, створили умови для професійного розвитку та допомогли зробити перші кроки у великій науці. Беззаперечно, результат залежить від самого дослідника, його праці, наполегливості й готовності постійно навчатися. Водночас можливості для розвитку створює саме наукова школа та її лідери, які власним прикладом, знаннями й відданістю професії запалюють серця

нових поколінь дослідників, надихаючи їх на науковий пошук і нові звершення. Я хотіла б висловити глибоку повагу та щире вдячність доктору географічних наук, професору Костянтину Аркадійовичу Нємцю та доктору географічних наук, професору Людмилі Миколаївні Немець за формування мого наукового світогляду, наставництво, всебічну підтримку та сприяння

професійному розвитку. Щиро дякую Харківській суспільно-географічній науковій школі, колективу кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Нємця, колективу факультету геології, географії, рекреації і туризму, колегам-каразінцям і нашим студентам за підтримку, довіру та натхнення.

ДЕКАН НА ЗВ'ЯЗКУ

Насправді для мене це певний рубікон і водночас точка біфуркації. Цілі, які я свого часу поставила перед собою як дослідниця, значною мірою досягнуті. Але наука не завершується отриманням диплома чи наукового ступеня. Навпаки, саме тепер постає найважливіше питання: як зробити так, щоб накопичені знання, отримані наукові результати та багаторічний досвід стали реальним інструментом розвитку країни. Саме тому сьогодні мене найбільше мотивують дослідження, пов'язані з просторовим розвитком територій, повоєнним відновленням України, переходом до сталого розвитку та підготовкою нового покоління молодих науковців, які продовжуватимуть розвивати українську науку.

– Ви очолили факультет геології, географії, рекреації і туризму. Які стратегічні пріоритети визначили для себе на посаді деканеси? Над чим працюватимете насамперед?

– Для мене минулий навчальний рік став дійсно доленосним. Хочу подякувати Тетяні Євгенівні Кагановській та колективу факультету за висловлену довіру. Для мене це велика честь і водночас надзвичайна відповідальність – очолити рідний факультет, з яким пов'язані моє професійне зростання та становлення, науковий розвиток і значна частина життя.

Для мене головне – це люди: викладачі, науковці, завідувачі лабораторій, працівники, наші студенти та випускники, уся велика спільнота факультету. Саме люди формують факультет, зберігають і примножують його багаторічні традиції, розвивають наукові школи та створюють нові ідеї. Тому одним із першочергових завдань я бачу формування середовища, у якому кожен відчуватиме свою приналежність до GeoFamily, матиме можливості для професійного розвитку, реалізації власних ідей і талантів.

Серед основних стратегічних пріоритетів – збереження найкращих традицій факультету та забезпечення наступності поколінь, інтернаціоналізація освітньо-наукових процесів і розвиток геоконсалтингу. Ми працюємо над розширенням співпраці з університетами Європи та світу, залученням студентів і викладачів до програм академічної мобільності, міжнародних проєктів і грантових ініціатив. Посилюємо взаємодію з роботодавцями та професійними партнерами, серед яких Комунальний заклад «Харківський обласний центр туризму, краєзнавства, спорту та екскурсій учнівської молоді» Харківської обласної ради, ПАТ «Карпатська рудна компанія», АТ «Укргазвидобування», АТ «Укртрансгаз», The HALO Trust Ukraine, Регіональний офіс водних ресурсів у Харківській області, Державний науково-дослідний

експертно-криміналістичний центр МВС України, туристична компанія «ЙО. Верховина», ГО «Платформа урбаністичного розвитку», а також профільні підрозділи Харківської обласної військової адміністрації та Харківської міської ради у сфері архітектури й містобудування.

Особливе значення має збереження та розвиток наукових шкіл факультету, підтримка молодих учених, менторство й передання досвіду між поколіннями. Окремим перспективним напрямом стане практичне застосування наукового потенціалу факультету для потреб громад, органів влади, підприємств та установ.

Моє завдання як деканеси – зберегти те цінне, що створювали багато поколінь геологів та географів, об'єднати колектив навколо спільних цілей, підтримувати нові ініціативи та створювати умови, за яких потенціал факультету зможе максимально реалізуватися в освіті, науці й практичній діяльності.

– Які нововведення або нові освітні й наукові проєкти плануєте реалізувати найближчими роками? Що зміниться для студентів і викладачів?

– Насамперед плануємо продовжувати роботу над посиленням практичної частини та створенням нових можливостей для професійного становлення студентів як майбутніх

фахівців. Надважливо, щоб навчання відповідало сучасним вимогам, потребам ринку праці та тим завданням, які постають у контексті відновлення та сталого розвитку України.

Одним з важливих напрямів у цьому контексті є провадження змішаної форми навчання, адже ми прагнемо, щоб студенти мали можливість працювати в лабораторіях, брати участь у практичних заняттях та отримувати якісну професійну підготовку у безпечних просторах Каразінського університету. Також завдяки багаторічній співпраці з університетами України, студенти геофаку Каразінського університету мають змогу проходити виїзні практики у безпечних регіонах України, зокрема – нещодавно студенти-географи повернулись з наснажливої практики в Карпатах.

Серед перспективних проєктів – створення платформи “GeoConsulting Karazin Hub”, яка має об’єднати результати досліджень факультету, геоінформаційні матеріали, просторові моделі та аналітичні напрацювання. Це дасть змогу системно представити наукові, дослідницькі та експертні можливості факультету та більш ефективно використовувати науковий потенціал факультету для вирішення практичних завдань громад, органів влади, підприємств та установ.

Міжнародний вимір забезпечує, зокрема, трирічний проєкт FutureLand (“Nature restoration: challenges and opportunities for future landscape professionals”), що реалізується за програмою Erasmus+ Cooperation Partnerships for Higher Education (KA220-HED). Він передбачає участь науковців і студентів у спільній роботі з партнерами з Іспанії, Фінляндії та Італії.

Моя мета – щоб факультет залишався простором, у якому студенти здобувають не лише якісні знання, а й реальний досвід, а викладачі мають можливість повною мірою

реалізовувати свій освітній і науковий потенціал.

– Чому абітурієнтам варто обрати саме факультет геології, географії, рекреації і туризму? Які його головні переваги?

– Навчання на факультеті геології, географії, рекреації і туризму Каразінського університету може стати одним із найкращих рішень у вашому житті. Це не лише якісна фахова освіта від справжніх професіоналів і фанатів своєї справи, а й цікава пригода. Якщо ви допитливі, любите подорожувати й підкорювати вершини, мрієте відновити зруйновані міста, спроектувати місто майбутнього або знайти поклади нафти й газу, які зроблять Україну енергонебезалежною, а вас – успішними й заможними, вам точно до нас!

Серед головних переваг факультету я б виділила три.

- Перша – це широкий вибір сучасних і затребуваних освітніх програм. Наші студенти можуть пов’язати своє майбутнє з географією, геологією, картографією, геоінформатикою, регіональним розвитком, георурбаністикою, рекреацією або геобрендингом територій. Такі фахівці вже

сьогодні потрібні Україні, а в період повоєнного відновлення потреба в них лише зростатиме.

- Друга перевага – практична підготовка. Наші студенти не обмежуються аудиторіями та підручниками: вони беруть участь у польових практиках, експедиціях, наукових дослідженнях, працюють із сучасними геоінформаційними технологіями, долучаються до майстер-класів з роботодавцями та випускниками. Географію та геологію неможливо вивчити лише за книжками – їх потрібно відчувати та побачити на власні очі.
- Третя – це можливості. Академічна мобільність, програми Erasmus+, літні школи, стажування в університетах Європи, конференції, конкурси, студентські проєкти та активне факультетське життя. Ми прагнемо, щоб кожен студент міг знайти власний напрям розвитку, спробувати себе в різних сферах і ще під час навчання зрозуміти, якою буде його майбутня професійна траєкторія.

Із майбутніми абітурієнтами починаємо працювати задовго до вступної кампанії. Допомагаємо школярам готуватися до

Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії, проводимо профорієнтаційні зустрічі, а цього року разом із Харківським обласним центром туризму, краєзнавства, спорту та екскурсій учнівської молоді реалізували пілотний освітній проєкт GeoAcademy. Під час лекцій, майстер-класів та інтерактивних занять учасники змогли відкрити для себе сучасну географію та геологію, особисто поспілкуватися з провідними викладачами факультету, спробувати себе в ролі дослідників.

– Які спеціальності сьогодні пропонує факультет? Які професії можуть опанувати випускники та в яких сферах вони можуть реалізувати себе?

– На бакалаврському рівні факультет здійснює підготовку за трьома спеціальностями: А4.07 «Середня освіта (Географія)», С6 «Географія та регіональні студії» та Е4 «Науки про Землю». Ми пропонуємо шість освітньо-професійних програм, кожна з яких відкриває власну професійну траєкторію.

Освітня програма А4.07 «Середня освіта (Географія)» готує сучасних учителів географії та економіки, а також організаторів позакласної та позашкільної роботи у сфері краєзнавства й туризму. Для нас важливо, щоб випускник цієї програми був не лише фаховим учителем, а й людиною з креативним і критичним мисленням, здатною зацікавити учнів,

розвивати їхню допитливість і любов до пізнання світу.

Спеціальність С6 «Географія та регіональні студії» представлена програмами «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» і «Рекреаційна географія та геобрендинг територій». Випускники цих програм можуть працювати фахівцями з міського й територіального планування, регіонального розвитку, геοурбаністики, розвитку громад, рекреації та туризму, геобрендингу територій, організації туристичних маршрутів та екскурсійної діяльності. Ці напрями є надважливими для відновлення міст і громад, розробки нових стратегій розвитку, формування й популяризації туристичного бренду України.

Спеціальність Е4 «Науки про Землю» об'єднує програми «Науки про Землю: географія, картографія, геоінформатика, геотуризм», «Геологія нафти і газу» та «Геологічна зйомка, пошук та розвідка корисних копалин». Наші випускники можуть реалізувати себе як картографи, ГІС-фахівці, геодезисти, фахівці з кадастру, дистанційного зондування Землі, природокористування та водних ресурсів. Програми геологічного профілю готують геологів нафтогазорозвідки, фахівців з геозйомки, пошуку та розвідки корисних копалин, гідрогеологів. Продовжити навчання на факультеті за обраними напрямками можна також

у магістратурі та аспірантурі.

– Як факультет адаптує освітні програми до сучасних викликів і потреб ринку праці? Які практичні можливості отримують студенти – польові практики, міжнародні стажування, участь у наукових експедиціях, співпраця з роботодавцями?

– Насамперед прагнемо вести підготовку сучасних, конкурентоспроможних фахівців з урахуванням провідних українських і світових освітніх практик. Освітні програми постійно оновлюємо відповідно до розвитку науки й технологій, потреб роботодавців та викликів, які сьогодні постають перед Україною. При цьому для нас важливо зберігати баланс між фундаментальними знаннями, використанням сучасних цифрових інструментів та практичною підготовкою.

До перегляду освітніх програм залучаємо роботодавців, випускників, студентів і представників професійної спільноти. Це дає змогу своєчасно розуміти, які компетентності потрібні фахівцеві сьогодні, та впроваджувати їх в освітній процес. Наші студенти працюють із геоінформаційними системами, просторовими даними, матеріалами дистанційного зондування Землі, опановують сучасні методи географічних і геологічних досліджень.

Водночас географа чи геолога неможливо підготувати лише в аудиторії. Тому важливою частиною навчання залишаються лабораторні дослідження, польові та виробничі практики, експедиції, робота над реальними професійними завданнями. Міжнародні стажування, програми академічної мобільності та участь у спільних проєктах дають можливість працювати в міждисциплінарних і міжнародних командах та бачити власну професію у світовому контексті.

Наші студенти й аспіранти долучаються не лише до освітніх, а й до масштабних наукових заходів.

Серед прикладів – семінар передових досліджень НАТО, присвячений сталому відновленню територій України, який об'єднав науковців із країн НАТО та держав-партнерів. У межах міжнародного семінару з міждисциплінарних досліджень урбанізованих просторів понад 40 науковців, аспірантів і студентів із п'яти країн обговорювали питання урбіциду, повоєнного відновлення міст, зеленого переходу, використання ГІС і дистанційного зондування Землі; студенти й аспіранти також представляли власні проекти сталого відновлення Харкова. Ще одним показовим прикладом став міжнародний Urban Hackathon, під час якого студенти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Київського національного університету імені Тараса Шевченка та Сілезького технічного університету в міждисциплінарних командах розробляли ідеї ревіталізації пошкодженого війною спортивного комплексу Каразінського університету.

Окремий важливий напрям – безпосереднє спілкування студентів з випускниками та роботодавцями. У межах Karazin Career Week ми організували цикл зустрічей із фахівцями, які працюють у сфері корпоративних ГІС і дистанційного зондування Землі, туризму, геодезичного забезпечення, геології, міського розвитку та управління водними ресурсами. Такі зустрічі дають студентам можливість побачити, як здобуті в університеті знання застосовують у реальних професійних завданнях, дізнатися про вимоги роботодавців і краще зрозуміти власну майбутню професійну траєкторію.

– Які спеціальності факультету сьогодні мають найбільший попит серед роботодавців?

– Здебільшого роботодавці орієнтуються не лише на назву спеціальності в дипломі, а передусім на знання та практичні компетентності випускника. Особливо затребуваними сьогодні є фахівці у

сфері геоінформаційних технологій, дистанційного зондування Землі та просторової аналітики, а також урбаністи й фахівці з просторового планування. Ці знання потрібні для розвитку міст і громад, управління територіями, моніторингу довкілля, використання земельних і водних ресурсів, гуманітарного розмінування та відновлення пошкоджених територій.

Стратегічно важливою для України залишається підготовка геологів, фахівців із пошуку та розвідки корисних копалин, геології нафти й газу та гідрогеології. Від їхньої роботи залежать раціональне використання надр, ресурсна й енергетична безпека держави. Зростає також потреба у фахівцях з регіонального розвитку, рекреації, туризму та геобрендингу територій, які сприятимуть відновленню економіки громад, поверненню інвестицій і формуванню нового бренду регіонів України. Показово, що під час виробничих практик партнери-роботодавці безпосередньо навчають здобувачів, залучають їх до виконання реальних завдань, а нерідко пропонують подальшу співпрацю.

– Яким бачите сучасного випускника факультету? Які знання, навички та особисті якості допоможуть йому бути успішним в Україні та за її межами?

– Конкурентоспроможним буде фахівець, який поєднує глибоку професійну підготовку із цифровими

компетентностями, володінням іноземними мовами, критичним і системним мисленням. Важливими є вміння працювати з великими масивами інформації, сучасними технологіями та просторовими даними, комунікувати з представниками різних галузей, працювати в команді, аргументувати власну позицію, комплексно бачити проблему та знаходити обґрунтовані рішення. Не менш важливими залишаються особисті якості: допитливість, ініціативність, академічна доброчесність, здатність постійно навчатися й адаптуватися до змін. Світ розвивається надзвичайно швидко, тому успішним буде той, хто не зупиняється на здобутому, відкритий до нових знань, міжнародної співпраці та професійного діалогу.

Я бачу нашого випускника відкритим до світу, але водночас глибоко відповідальним перед своєю країною. Це фахівець, який здатний бути успішним в Україні та за її межами, представляти українську науку й освіту на міжнародному рівні, ставати амбасадором професійності, стійкості та інтелектуального потенціалу України. Саме такі люди не лише адаптуються до змін, а й визначатимуть напрями відновлення, розвитку та модернізації держави.

Сьогодні багато наших випускників боронять Україну у лавах Сил оборони. Для нас це особлива гордість і водночас нагадування, що справжній професіоналізм нерозривно пов'язаний із відповідальністю за свою країну,

ДЕКАН НА ЗВ'ЯЗКУ

готовністю захищати її та працювати заради її майбутнього.

— У контексті післявоєнного відновлення України роль наук про Землю стає особливо важливою. Який внесок, на Вашу думку, можуть зробити географи, геологи, фахівці з рекреації й туризму у відбудову та сталий розвиток країни?

— Відновлення України вже розпочалося. Воно відбувається одночасно з боротьбою за нашу Незалежність і потребує не лише відбудови пошкоджених об'єктів, а й системного переосмислення розвитку територій. Географи, фахівці з регіональних студій, геологи, урбаністи, картографи, фахівці з рекреації та туризму вже працюють над завданнями, від вирішення яких залежить майбутнє міст, громад і країни загалом.

Географи та фахівці з регіонального розвитку аналізують просторові наслідки війни, оцінюють потреби територій, долучаються до розроблення стратегій розвитку міст і громад. Урбаністи працюють над формуванням безпечного, інклюзивного та комфортного міського середовища. Картографи, ГІС-фахівці й спеціалісти з дистанційного зондування Землі створюють цифрові карти та просторові моделі, здійснюють моніторинг пошкоджених територій, працюють з даними, необхідними для планування відбудови, гуманітарного розмінування, управління земельними й

водними ресурсами.

Геологи досліджують стан геологічного середовища, оцінюють придатність територій для будівництва, природні й техногенні ризики, запаси підземних вод і корисних копалин. Фахівці з геології нафти й газу, пошуку та розвідки родовищ працюють над зміцненням ресурсної й енергетичної незалежності України — одного з ключових чинників її стійкості та безпеки.

Фахівці з рекреації, туризму та геобрендингу територій допомагають громадам відновлювати економічну активність, створювати нові туристичні продукти, зберігати й популяризувати природну та культурну спадщину. Вони формують новий образ регіонів, міст та селищ України, посилюють їх впізнаваність, привабливість для інвестицій і відкривають Україну світові. Наші фахівці не просто готуються долучитися до відновлення — вони вже є його учасниками: досліджують, аналізують, проєктують і пропонують рішення, що допомагають відбудовувати зруйноване та формувати нову якість просторового, економічного й суспільного розвитку України.

— Що б ви хотіли сказати цьогорічним першокурсникам та майбутнім абітурієнтам?

— Обираючи професію, важливо прислухатися до себе й подумати, яка

справа допоможе вам реалізувати власні здібності, бути успішними та відчувати, що ваша праця приносить реальну користь. Обирайте напрям, який викликає справжню цікавість та відкриває простір для розвитку. Адже професійний шлях — це значна частина життя, і надзвичайно важливо, щоб він мав для вас сенс.

Якщо вам цікаво досліджувати світ, подорожувати, працювати із сучасними технологіями, створювати карти й просторові моделі, розвивати міста та громади, досліджувати природні ресурси, формувати туристичні бренди територій або навчати інших пізнавати світ — на нашому факультеті ви зможете знайти себе. Тут ґрунтовна освіта поєднується з практичним досвідом: польовими практиками та експедиціями, участю в міжнародних проєктах і наукових дослідженнях, безпосереднім спілкуванням із роботодавцями та роботою над завданнями, важливими для України вже сьогодні.

Не бійтеся мріяти масштабно й обирати професію, яка дозволить вам бути затребуваними, відкритими до світу та корисними своїй країні. Ми пропонуємо вам шлях, на якому можна розкрити власний потенціал, стати частиною GeoFamily — спільноти фахівців, які не просто реагують на зміни, а визначають напрями розвитку сильної й успішної України.

Ліна ТИМАРСЬКА.

ПРЕМІЯ ІМЕНІ МАРКА АЗБЕЛЯ

«НАЙГОЛОВНІШЕ – ВІДПОВІСТИ СОБІ, ЧИ ДІЙСНО ЦЕ ЦІКАВО»: СЕМЕН КОНОНЕНКО ПРО ШЛЯХ У НАУКУ, ФУНДАМЕНТАЛЬНУ ФІЗИКУ ТА РОБОТУ В КАРАЗІНСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

За кожним науковим відкриттям стоять роки наполегливої праці, сотні розв'язаних задач і постійний пошук нових ідей. Молоді науковці Каразінського університету продовжують займатися фундаментальними дослідженнями навіть в умовах повномасштабної війни, поєднуючи науку, навчання й викладацьку діяльність. Про власний шлях у теоретичну фізику, сучасні дослідження та майбутнє науки ми поговорили з лауреатом премії імені Марка Азбеля, аспірантом кафедри теоретичної фізики імені академіка І. М. Ліфшиця Семеном Кононєнком.

– Чому обрали теоретичну фізику та що вас до неї привело?

– У школі мені завжди подобалися саме математика і фізика. Брав участь в олімпіадах з цих предметів. Перед початком одинадцятого класу Захар Олександрович Майзеліс запропонував мені взяти участь у турнірі юних фізиків у складі команди школи. Я погодився, і згодом з'ясувалося, що саме команда нашої школи зазвичай представляє Україну на міжнародному рівні. Зацікавившись фізикою ще більше, я вирішив вступати на фізичний факультет Каразінського університету. Уже там познайомився з Єзерською Оленою Володимирівною. Під її керівництвом розпочав свої наукові дослідження і в співавторстві з нею були написані кілька статей. Своє дослідження вирішив продовжувати вже в аспірантурі рідного фізичного факультету.

Якщо виділити ті аспекти, які мені найбільше подобаються в моєму навчанні та роботі – це задоволення від вирішення проблем і розв'язання задач. У теоретичної фізики є така перевага, що вона не сильно залежить

від зовнішніх умов і матеріального забезпечення. Тобто є комп'ютер, можна щось написати, провести чисельні симуляції, перевірити гіпотези і цього достатньо.

– Яка тема вашої наукової роботи, за яку нещодавно здобули премію імені Марка Азбеля? Над якими конкретними проблемами або напрямками працювали для її отримання?

– Варто зазначити, що премія імені Марка Азбеля присуджується не за конкретні дослідження чи напрямки. Це премія, яка має на меті підтримати

кафедру теоретичної фізики імені академіка І. М. Ліфшиця.

Щодо теми досліджень – це низьковимірні магнітні системи, здебільшого одновимірні. Тобто це дослідження специфічних матеріалів, які можуть бути описані низьковимірними спіновими моделями. Певною мірою метою цих досліджень є опис і передбачення їхніх властивостей. Іншим напрямком є теоретичний пошук таких матеріалів. Він полягає у визначенні геометрії системи і підборі параметрів так, щоб отримана сполука мала цікаві властивості та практичну цінність. Тобто не намагатися описати

ПРЕМІЯ ІМЕНІ МАРКА АЗБЕЛЯ

щось, що вже існує, а задати напрям для подальших експериментальних досліджень.

– Яка складність навчання та роботи в аспірантурі на кафедрі теоретичної фізики імені академіка І. М. Ліфшиця?

Найскладніше – організувати свій час, тому що мені необхідно одночасно навчатися в аспірантурі і готуватися до пар. Перший семестр для мене був непростим, а другий – ще важчий, бо на додачу до практичних занять з електродинаміки мені довелося викладати спецпрактикум «Тензорний аналіз». Чесно кажучи, досить багатостраждальний курс, тому що, через певні обставини, викликані повномасштабним вторгненням мені не вдалось його повністю прослухати. Одночасно викладати й вивчати новий курс було досить складно, але я впорався.

– Окрім премії Азбеля, які ще наукові досягнення чи публікації маєте за цей навчальний рік?

– Загалом за цей рік я опублікував у співавторстві статтю у журналі “Low temperature physics”, опублікував ще одну статтю і презентував результати своїх досліджень в межах студентської конференції “ACADEMIC AND SCIENTIFIC CHALLENGES OF DIVERSE FIELDS OF KNOWLEDGE IN THE 21ST CENTURY. CLIL IN ACTION”, яка була англійською мовою.

Щодо другої публікації – це радше було як завдання написати статтю англійською мовою. Проте, незважаючи на це, вона містить нові результати. Ця стаття присвячена дослідженню моделі, описаної в магістерській роботі, і доповнює її новими результатами. Наближені фазові діаграми основних станів були отримані з використанням відносно нової методики, і було описано явище занулення парної кореляційної функції між спінами в системі при досягненні критичного магнітного поля.

– Як продовжуєте займатися науковою роботою під час війни? Де знаходите мотивацію для досліджень

у такі складні часи?

– Фактично я почав займатися науковою роботою під час повномасштабного вторгнення, тому не можу сказати, що мені потрібна якась додаткова мотивація, крім зацікавленості у фізиці. У викладацькій діяльності мене здебільшого мотивує довіра з боку колег по кафедрі, вони розраховують на мене, тому намагаюсь якісно виконувати роботу незважаючи на складнощі паралельно з науковою роботою. Наразі перебуваю в Харкові. На щастя, умови дозволяють займатися теоретичною фізикою.

– Останнім часом попит на фундаментальні науки значно зменшився і багато молоді не звертає увагу та не цікавиться цим. На вашу думку, які причини цього регресу та як зацікавити абітурієнтів навчанням на фізичній спеціальності?

– Коли викладаєш фізику, здебільшого спілкуєшся з людьми, які цікавляться фізикою. На мою думку, нам не потрібно якимось додатково мотивувати

ПРЕМІЯ ІМЕНІ МАРКА АЗБЕЛЯ

абітурієнтів, достатньо просто популяризувати спеціальність, щоб люди почали розглядати її як опцію. Тому що ті, кому дійсно це цікаво, і ті, хто обрали науку без додаткової штучної мотивації, будуть впевнено продовжувати розвиватися в цій сфері.

Щодо фундаментальних наук та досліджень – вони дійсно мають певні проблеми з популярністю, через те що результати таких досліджень в більшості випадків не можуть бути втілені в життя і монетизовані в короткочасній перспективі.

Мені здається навпаки, що попит на технічні спеціальності є досить великим. Це знову ж таки ІТ-сфера, також збільшився попит на спеціалістів з радіофізики та інженерії.

Тут треба врахувати потреби ринку й більше докладати зусиль для того, щоб показати взаємозв'язок між спеціальностями та точними науками, щоб закрити ці потреби.

– Чи бачите наразі перспективи для розвитку молодих вчених-фізиків в Україні, чи для повноцінної наукової реалізації необхідно шукати можливості за кордоном?

– Знову ж таки, якщо дослідження мають практичне застосування тут і зараз, особливо в оборонно-промисловому комплексі, я думаю, варіантів для реалізації безліч. Стосовно саме фундаментальних досліджень, обов'язково, якщо не їхати в інші країни, то займатися цими дослідженнями в певній кооперації і сподіватися на гранти.

– Що порекомендуєте студентам або абітурієнтам, які роздумують над тим, чи варто вступати на ваш факультет та пов'язувати своє життя з наукою?

– Найголовніше – відповісти на питання, чи дійсно їх цікавить фізика, тому що це фактично буде визначати, наскільки цікавим і комфортним буде процес навчання. Це питання, яке може

відсіяти людей, які хочуть вступати. Але його достатньо важливо задавати.

– Які у вас наукові плани на майбутнє? Можливо, це буде захист дисертації, новий проєкт чи перехід до іншої сфери досліджень.

– Щодо захисту дисертації – це обов'язково, бо вже є достатня кількість статей, необхідних для її захисту. Також є плани на подальші дослідження.

Стосовно досліджень – планую продовжувати в межах тієї ж тематики, бо є дуже багато різних моделей та властивостей, які потребують вивчення. Тому ця сфера є дуже плідною для знаходження нових ефектів, можливих уточнень і доповнень. Адже, навіть попри те, що здебільшого я розглядаю одновимірні системи, які є відносно простими, увесь час знаходяться нові ефекти та певні несподіванки.

Родіон БОНДАР.

І ПРОФЕСОР БУВ ПЕРШОКУРСНИКОМ

«ХАОТИЧНО НАУКОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ЗАЙМАТИСЯ НЕМОЖЛИВО, ЇЇ ТРЕБА ПЛАНУВАТИ»: ПРОФЕСОР КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ПРО ПРАВО, ШЛЯХ ДО ВИЗНАННЯ ТА ШІ

9 липня викладачці кафедри права, національної безпеки та європейської інтеграції Світлані Клімовій присвоїли вчене звання професора. За її плечима 25 років науково-педагогічної діяльності. Коло наукових інтересів охоплює дослідження проблем публічного права, організації публічного управління та фінансово-правового забезпечення діяльності органів публічної влади, а також актуальних викликів, пов'язаних із європейською інтеграцією України. Про її науковий шлях, розвиток сучасної вищої освіти, актуальні виклики науки та підготовку нового покоління фахівців у сфері публічного управління поговоримо з професоркою Світланою Клімовою.

– Чому обрали саме шлях права? Які чинники вплинули на ваш вибір?

– Мабуть, це сімейна традиція. Мій батько був юристом, тому ще зі шкільних років я мріяла стати суддею. Однак під час практики, працюючи в органах внутрішніх справ, я зрозуміла, що справжнє покликання для мене – наука й викладацька діяльність. Саме тому повернулася до закладу вищої освіти вже як викладач, вступила до аспірантури й відтоді продовжую свій науковий шлях.

– Яка тема ваших наукових робіт? Над якими проблемами або напрямками працюєте?

– Тематика моїх наукових досліджень певною мірою трансформувалася разом із європейським курсом України. Якщо раніше мої наукові інтереси були зосереджені на питаннях державного фінансового контролю та правового забезпечення управління публічними фінансами, то сьогодні ці напрями нерозривно пов'язані з процесами європейської інтеграції. Саме тому

значне місце в моїх дослідженнях посідає адміністративна процедура, яка є одним із ключових елементів реформування державного управління. Водночас основний науковий напрям, який я обрала ще під час навчання в аспірантурі, залишився незмінним. Змінилися насамперед акценти: нині досліджую його крізь призму адаптації українського законодавства до європейських стандартів.

– Нещодавно ви отримали звання професора. Що для вас це означає?

– Для мене це звання стало підтвердженням того, що понад 25 років професійної праці не були даремними. Це визнання не лише моїх наукових здобутків, а й підтримки моєї родини, яка завжди була поруч і допомагала рухатися вперед. Зізнаюся, були моменти, коли я серйозно замислювалася над тим, щоб залишити науку й присвятити себе лише практичній діяльності. Проте щоразу розуміла, що саме наукові дослідження

приносять мені справжнє задоволення.

Найбільше мене надихає момент, коли багаторічна праця перетворюється на завершений науковий продукт. Так, над окремими роботами я працювала майже 10 років, зокрема над докторською дисертацією. Мабуть, це риса мого характеру – прагнення до того, щоб кожен науковий проєкт завершувався конкретними науковими здобутками та відкривав можливості для подальших досліджень. Саме це й утримало мене в науці та визначило мій професійний шлях.

– Як вам вдається поєднувати наукову роботу з викладанням? Поділіться своїми порадами щодо тайм-менеджменту.

– Щодо порад, то, мабуть, утримаюся від універсальних рецептів, адже наукова діяльність дуже індивідуальна. Багато залежить і від стану здоров'я, і від інтересів людини, від того, як вона найкраще сприймає інформацію та

І ПРОФЕСОР БУВ ПЕРШОКУРСНИКОМ

працює над науковими текстами. Тому кожен дослідник має знайти власний ритм і підхід до роботи.

Знаю науковців, які щодня прокидаються о п'ятій ранку й до дев'ятої займаються лише наукою, коли навколо панує тиша, ніщо не заважає, а думки максимально зосереджені. У мене ж цей процес завжди був іншим. У молоді роки я намагалася поєднувати наукову й педагогічну діяльність, але згодом зрозуміла, що для появи нових ідей мені потрібно змінити оточення, отримати нові враження та позитивні емоції. Саме подорожі часто ставали тим поштовхом, після якого наукова робота рухалася значно швидше й успішно завершувалася.

Водночас мені було складно однаковою мірою поєднувати інтенсивну педагогічну та наукову діяльність. Якщо я працювала зі студентами, то повністю занурювалася в освітній процес. Ми проводили виїзні заняття; я розробляла інтерактивні завдання, ділові ігри, і практично всі семінари проходили в активному форматі. Така робота потребує значної підготовки, тому в цей період я свідомо не

планувала проводити серйозні наукові дослідження.

Можливо, це прозвучить несподівано, але саме відпустка для мене завжди була часом, коли вдавалося завершити наукові проєкти. Саме тоді з'являлася можливість повністю зосередитися на дослідженні, довести його до логічного завершення й отримати результат, що приносить справжнє професійне задоволення.

– Розкажіть про вашу кафедру. З чим взагалі студенти стикаються під час навчання на кафедрі права, національної безпеки та європейської інтеграції?

– Наша кафедра є багатoproфільною. У її складі працюють не лише юристи, а й історики, соціологи та фахівці інших галузей, які забезпечують викладання дисциплін за різними напрямками підготовки. Водночас правові дисципліни викладають лише чотири викладачі. Якщо раніше саме юристи були основою кафедри, то з часом, у зв'язку зі змінами освітніх програм і спеціальностей, її структура трансформувалася.

Попри це, ми спільно забезпечуємо викладання всіх правових дисциплін для здобувачів інституту державного управління. Однією з ключових дисциплін є «Правове забезпечення публічного управління», над розробленням якої працювали завідувачка кафедри Лариса Юріївна Величко, Тетяна Володимирівна Ковальова та я.

Цього навчального року ми започаткували новий цикл дисциплін, присвячених публічному праву. Це відповідає сучасним європейським підходам до підготовки публічних службовців, адже в країнах Європейського Союзу майбутні управлінці обов'язково вивчають основи права, конституційного ладу та механізми правового регулювання діяльності органів публічної влади. Саме тому цього навчального року ми вперше запропонували студентам дисципліну «Основи публічного права України». Вона поєднує основи конституційного,

адміністративного, фінансового, земельного та кримінального права й уже отримала позитивні відгуки від здобувачів освіти.

Особливу увагу приділяємо практичній частині навчання. Під час занять аналізуємо реальні правові ситуації, переглядаємо й обговорюємо відеоматеріали із судової та адміністративної практики, розглядаємо питання юридичної відповідальності публічних службовців. Моє головне завдання як викладача – показати студентам, що право не обмежується текстом нормативно-правових актів. Важливо, щоб вони розуміли, як ці норми застосовуються на практиці, які проблеми виникають під час їх реалізації та яку роль право відіграє у функціонуванні органів публічної влади.

– Які були досягнення кафедри за цей навчальний рік?

– Наша кафедра стала ініціатором та організатором другої міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої питанням реабілітації військовослужбовців. На мою думку, це вагомe досягнення, адже організація масштабних міжнародних наукових заходів потребує значних зусиль і високого рівня професійної взаємодії.

До проведення конференцій були залучені представники різних факультетів Каразінського університету, інших закладів вищої освіти, органів державної влади та місцевого самоврядування, а також міжнародні експерти й представники громадського сектору. Такий міждисциплінарний формат дав змогу об'єднати різні підходи до обговорення проблем реабілітації захисників України.

За результатами конференцій було видано збірники тез доповідей, які розміщені в репозиторії Каразінського університету та є у відкритому доступі. Це сприяє поширенню наукових напрацювань і розвитку професійної дискусії щодо питань реабілітації військовослужбовців.

І ПРОФЕСОР БУВ ПЕРШОКУРСНИКОМ

– Що порекомендуєте студентам або абітурієнтам, які вже навчаються або будуть вступати саме до вашого інституту?

– Дякую за запитання. Наша кафедра бере участь у підготовці майбутніх керівників і фахівців у сфері публічного управління. Для цього ми забезпечуємо викладання дисциплін із правового забезпечення, соціального захисту, національної безпеки, європейської інтеграції та мовної підготовки. Наступного навчального року на кафедрі чекає надзвичайно відповідальний етап – акредитація нової магістерської освітньої програми, присвяченої публічному управлінню на деокупованих територіях. Для нашого колективу це стане своєрідним професійним екзаменом, адже саме під час акредитації оцінюватимуть якість освітньої програми.

Для нас дуже цінно, що студенти свідомо обирають вибіркові дисципліни нашої кафедри. Особливо це стосується тих, хто вже працює в органах юстиції, Національній поліції, органах державної влади чи органах місцевого самоврядування. Вони щодня стикаються із застосуванням норм права, тому зацікавлені в сучасних практико-орієнтованих курсах, які допомагають краще розуміти правові механізми публічного управління та застосовувати їх у професійній діяльності.

Ми намагаємося забезпечити викладання правових дисциплін на високому професійному рівні, постійно оновлюємо їхній зміст відповідно до сучасних викликів, змін законодавства та європейських стандартів. Особливо приємно, що значний інтерес у студентів викликала дисципліна «Публічні фінанси та бюджетний процес на деокупованих територіях». Вона присвячена практичним аспектам бюджетного процесу, фінансового забезпечення діяльності органів публічної влади та застосуванню положень Бюджетного кодексу України.

– Що, на вашу думку, є найважливішим у підготовці управлінських кадрів, щоб вони були готові до реалій сучасної української дійсності?

– Я б виокремила два аспекти. Перший пов'язаний із використанням ШІ в роботі державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування. Сьогодні такі інструменти дедалі активніше входять у професійну діяльність, і це вже відчувається під час навчання. Перевіряючи практичні завдання, я нерідко бачу, що студенти використовують відповіді, згенеровані штучним інтелектом, не перевіряючи їхньої правдивості. Саме тому на практичних заняттях окремо навчаємося правильно працювати з цими технологіями.

Завжди наголошую, що штучний інтелект має бути лише помічником, а не тим, хто ухвалює рішення замість людини. Тому на практичних заняттях разом аналізуємо нормативно-правові акти, судову практику та перевіряємо, наскільки відповіді ШІ відповідають чинному законодавству. Так, студенти навчаються не лише швидко знаходити потрібну інформацію, а й критично

її оцінювати, розуміти можливості та обмеження сучасних технологій і, найголовніше, усвідомлювати особисту відповідальність за підготовку управлінських рішень.

Другий аспект стосується системності правового регулювання. Саме на цьому принципі роблю особливий акцент під час викладання правових дисциплін, насамперед для студентів, які не мають юридичної освіти. Вони повинні навчитися бачити право як цілісну систему, а не як сукупність окремих нормативних актів.

Досить поширеною є помилка, коли вважають, що достатньо знайти один закон і вже можна ухвалювати управлінське рішення. Насправді будь-яка сфера правового регулювання ґрунтується на взаємопов'язаній системі нормативно-правових актів. Закон визначає лише загальні засади, тоді як механізми його реалізації деталізуються постановами Кабінету Міністрів України, наказами міністерств та іншими підзаконними нормативними актами. Тому на заняттях навчаємося аналізувати як окремі нормативні акти, так і важливі горизонтальні зв'язки між нормами та вертикальні зв'язки між

І ПРОФЕСОР БУВ ПЕРШОКУРСНИКОМ

актами різної юридичної сили. Я підкреслюю, що перед підготовкою будь-якого управлінського рішення необхідно з'ясувати, які нормативно-правові акти регулюють відповідну сферу, як вони взаємодіють між собою та як їх застосовують суди. Саме такий комплексний підхід дозволяє ухвалювати якісні, юридично обґрунтовані рішення й істотно зменшує ризик їх подальшого скасування або оскарження.

На мою думку, саме цього сьогодні потребує підготовка сучасних фахівців у сфері публічного управління в межах правових дисциплін. Уже недостатньо просто викладати теоретичний матеріал. Необхідно навчити студентів працювати з великими обсягами інформації, використовувати сучасні інформаційні системи, критично оцінювати результати роботи ІІІ та комплексно аналізувати законодавство перед ухваленням будь-якого рішення.

Саме на цих двох засадах – відповідальному використанні сучасних технологій і системному розумінні права – сьогодні будується моя викладацька діяльність.

– Звання професора передбачає керівництво науковою роботою аспірантів. Що можете розповісти

про підготовку аспірантів?

– В інституті державного управління наша кафедра є однією з лідерів у підготовці аспірантів. Ми відновили практику проведення науково-теоретичних семінарів для молодих науковців, які стали важливою частиною їхнього професійного становлення. Під час таких семінарів аспіранти презентують результати своїх досліджень, навчаються чітко й лаконічно викладати власні ідеї, аргументовано відповідати на запитання та працювати в обмежених часових межах. Це допомагає сформувати навички наукової комунікації, без яких сьогодні неможливо бути успішним дослідником. Особливо цінним є те, що обговорення дисертаційних досліджень відбувається за участю всього колективу кафедри, а також запрошених колег нашого інституту.

На мою думку, така практика є надзвичайно цінною, адже вона готує молодих науковців до захисту дисертації та участі в наукових конференціях, формує навички академічної дискусії й культуру професійного спілкування. Водночас створюємо для аспірантів можливості апробації результатів їхніх досліджень, залучаючи їх до участі в міжнародних наукових конгресах та

науково-практичних конференціях, які організовує наша кафедра. Для багатьох із них саме ці виступи стають першим досвідом представлення власних наукових результатів перед широкою академічною аудиторією.

– Як у вас наукові плани на майбутнє? Можливо, це буде новий проєкт, наукова робота чи дослідження?

– Плани вже сформовані. Нещодавно наша кафедра підписала Меморандум про співробітництво у сфері освіти, науки та аналітичної діяльності з Науково-дослідною лабораторією правового регулювання в умовах кризового адміністрування та євроінтеграції при кафедрі адміністративістики Національного університету «Одеська юридична академія».

На нашій кафедрі вже багато років успішно розвиваються різні наукові напрями, а ця співпраця стане одним із нових перспективних напрямів нашої наукової діяльності. Як відповідальна за організацію наукової роботи кафедри, вважаю, що для мене особливо важливо, щоб кожен новий проєкт мав чітку перспективу розвитку. Саме тому ми вже плануємо реалізацію спільних науково-дослідних робіт, підготовку колективної монографії та інших наукових публікацій, а також проведення конференцій, круглих столів і наукових семінарів. Особливу увагу приділятимемо розвитку експертно-аналітичної діяльності у сфері адміністративного права, національної безпеки та європейської інтеграції.

Я переконана, що наука не може розвиватися стихійно. Вона потребує чіткого планування, системної роботи та надійних партнерів. Саме тому ми вже сьогодні формуємо нові напрями співпраці й плануємо спільні проєкти на кілька років уперед, водночас продовжуючи розвивати ті наукові школи та дослідження, які вже багато років є сильними сторонами нашої кафедри.

Родіон БОНДАР.

«РОБОТА НАД ПІДРУЧНИКАМИ – ЦЕ НАШ ПРЯМИЙ ОBOB'ЯЗОК»: ІНТЕРВ'Ю З РЕДАКТОРКОЮ ВІДЗНАЧЕНИХ НА КОНКУРСІ ВИДАНЬ

20 липня підручники «Світова економіка» та «Міжнародні економічні відносини» здобули дипломи I ступеня на престижній XXV виставці-конкурсі навчальної та наукової літератури. Видання, присвячені 25-річному ювілею кафедри міжнародних економічних відносин і логістики та пам'яті її засновника Артура Голікова, стали результатом кропіткої роботи авторського колективу, що тривала понад рік. Про те, чому виникла нагальна потреба кардинально оновити підручники десятирічної давнини, як сучасні світові кризи впливають на економічну освіту та в чому полягає головне завдання викладача сьогодні ми поговорили з головним редактором цих видань Оленою Андріївною Довгал, доктором економічних наук, професором, академіком АН Вищої школи України, професором кафедри міжнародних економічних відносин ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу».

– Розкажіть про що ці два видання? Які основні теми вони охоплюють?

– Варто наголосити, що це друге видання підручників, оскільки перше видання вийшло у 2014 році і «Світової економіки», і «Міжнародних економічних відносин». Ініціатором і редактором була не тільки я, значну роль у підготовці відіграв наш тодішній завідувач кафедри, доктор географічних наук Голіков Артур Павлович. Це була його ініціатива й під його редакцією вийшло перше видання цих підручників. Це ті дисципліни, які викладали й викладають наразі на нашій кафедрі і вони є основними, оскільки ми орієнтовані на міжнародні економічні відносини і логістику.

На жаль, сьогодні вже нема нашого колишнього завідувача, але ми дуже шануємо його пам'ять, оскільки він був не тільки ініціатором цих підручників, але й зачинателем створення факультету, який уже існує протягом майже 25 років. І, власне кажучи, ми й видали ці підручники з вказівкою, на те, що вони присвячуються 25-річному ювілею кафедри міжнародних економічних відносин і логістики та пам'яті заслуженого діяча науки і

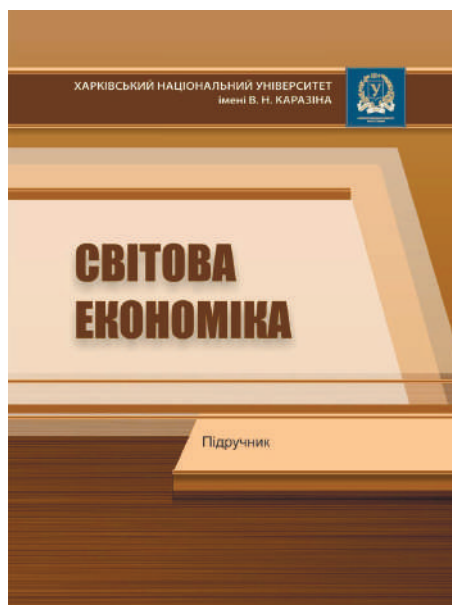

техніки України Голікова Артура Павловича. Тобто мова йде про те, що це шана, яку ми маємо віддати та наголосити на продовження його справи, яку він започаткував ще на початку XXI століття.

Загалом серед основних авторів, які працювали над виданнями 90 % серед них – наші викладачі, співробітники, колеги, з якими ми готували перше видання.

Безумовно, однією з причин виходу другого видання стало те, що минуло багато часу й відбулися суттєві зміни як і в міжнародних економічних відносинах, і в геоekonomіці, і в геополітиці та й загалом в нашому побутовому житті. Ці зміни дуже суттєві, вони торкаються не тільки України, а й всього світу. Тож, настала необхідність оновити й осучаснити ті теми та проблеми, які порушують наші викладачі під час викладання цих курсів.

– Які знання й навички ці підручники мають дати студентам?

— Насамперед це стосується викладання саме цих дисциплін. Вони спрямовані на розуміння й опанування термінології, пов'язаної зі світовою економікою й міжнародними економічними відносинами; зі взаємовідносинами між різними країнами, регіонами, інтеграційними угрупованнями, які сьогодні є суб'єктами міжнародних економічних відносин у сучасному світі; формування свідомості того, що глобалізація є невідкладною потребою і дійсністю, від якої неможливо ухилитися.

Ці всі процеси ми відчуваємо сьогодні і це стосується нас самих і нашої країни. Глобалізація несе не тільки позитивні ефекти і результати, а й великі ризики, які нещодавно ми відчули прямо на собі і весь світ також: це фінансово-економічні кризи і їхні наслідки, волатильність курсів валют і коливання світових цін, пандемія та військові зіткнення.

Це має бути усвідомлено нашими студентами і взято за розуміння, щоб знати як діяти та жити далі, як вибудовувати свою професійну кар'єру, за якими критеріями обирати свою спеціальність.

— Як формувався авторський колектив та як відбувалася комунікація?

— В умовах дистанційного навчання це не проблема, оскільки є соціальні мережі, групові та робочі чати, які мають за мету полегшити взаємовідносини та спілкування між різними членами колективу в умовах онлайн-навчання.

Щодо авторського колективу то загалом більшість це ті, хто брав участь у написанні перших видань цих підручників. Також це і нові викладачі, які вже приєдналися за останні роки та мають досвід вивчення та аналізу певних проблем, на які ми звертаємо увагу в наших других виданнях.

Оскільки життя триває, воно розвивається стрімко, швидкість змін постійно зростає, тому ми

активно спілкувалися між собою задля обговорення тих чи інших проблем, які сьогодні є дискусійними. «Міжнародні економічні відносини» та «Світова економіка» — на нашу думку, це «живі» дисципліни, які постійно розвиваються, тому нам дуже важливо почути й обговорити думки з різних боків.

— Яку роль ви виконували в роботі над виданнями як редакторка? Наскільки складно було об'єднати та скомпонувати напрацювання різних авторів у цілісні підручники?

— Моя зона відповідальності — це загальне редагування, яке полягає в основному у вибудовуванні структури підручників. У другому виданні ми кардинально змінили його зміст через тривалий десятилітній термін з початку публікації першого видання.

Дуже вдячна своїм колегам, які підтримали мене в прагненні оновити ці дисципліни. Вони зрозуміли завдання, які перед ними стояли, та висловили свої думки й бачення вирішення тих чи інших проблем, порушених у підручниках. Тому, незгод та конфліктів у нас не було. Пишаюся, що ми можемо гідно відповідати на ті виклики й ризики, які життя ставить перед викладачами й науковцями, що спеціалізуються на сучасних проблемах міжнародних економічних відносин.

— Як довго тривала робота над цими виданнями та які етапи підготовки виявилися найбільш складними?

— Над виданнями активно працювали понад рік. Це все також ускладнювалося внаслідок подій, які відбуваються сьогодні в Україні. Але я вважаю, що наша робота мала позитивний ефект у вигляді видань, які дійсно вийшли у світ і ми раді будемо їх презентувати вже нашим наступним поколінням студентів, які будуть вивчати ці дисципліни.

Щодо етапів, то, як я вже сказала, усе почалося з обговоренням структури. Потім почався процес написання підручників у текстовому форматі. Від кожного автора вимагалось не тільки надати певний текст, а й свіжі статистичні дані, посилання, факти, аналіз ситуації з погляду тієї або іншої проблеми тощо. Тобто потрібно було використати значну кількість аналітичних джерел, які допомогли б розкрити сутність розглянутих проблем так, щоб нашим студентам було легко їх зрозуміти. Найдовший етап — написання текстів. Варто врахувати, що окрім тексту автори підручника готували питання для самоперевірки та тести.

Моїм обов'язком було об'єднати всі ці матеріали які різні, за стилем, датами посилань та джерелами і які

КРАЩА НАУКОВА ЛІТЕРАТУРА

використовувалися за різними формами подачі матеріалу. Його треба було зробити одним цілим. Тому завдяки колективній та наполегливій праці ми й досягли бажаних результатів.

– Чи є в цих книгах якісь особливі підходи, цікаві приклади, практичні кейси або інші деталі, які можуть зацікавити студентів?

– Потрібно врахувати, що підручник – це лише основа для майбутнього вивчення дисципліни, а кожен викладач має розробити власний дистанційний курс у якому будуть усі авторські кейси, практичні завдання, різні інструменти оцінювання рівня знань, які дійсно мають зацікавити студентів, надати додатковий імпульс для вивчення цих навчальних предметів.

Кожен викладач має адаптувати підручник до власних можливостей, інтересів та секретів, якими він може зацікавити студентів.

– Чи траплялися під час роботи

над підручниками цікаві або несподівані історії, які вам особливо запам'яталися?

– Таких ситуацій я не можу згадати. Це була радше системна робота, яка розтягнулася на довгий час і ми всі працювали поодиноці, оскільки дистанційна форма навчання потребує заглиблення до джерел інформації та формування текстів.

– Що для вас і всього авторського колективу означає перемога цих двох видань у XXV виставці-конкурсі навчальної та наукової літератури? Чи плануєте продовжувати роботу над новими виданнями?

– Звичайно, ми далі будемо продовжувати працювати над майбутніми виданнями.

Безумовно, ми також дуже вдячні комісії за те, що вона високо оцінила нашу працю серед багатьох не менш гідних. Ми були приємно здивовані, що стали переможцями конкурсу і я

сподіваюся, що для студентів наша праця буде тією необхідною щаблюною, яка допоможе їм здобувати знання з цих дисциплін.

Сьогодні кожен університет і кожна кафедра мають створювати не лише наукову, а й навчальну літературу. Нам є чим пишатися в науковому плані: ми регулярно видаємо монографії, а лише цього року успішно захистилися шість наших аспірантів (PhD). Вони зробили реальний внесок у розвиток науки за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини».

Робота над навчальними посібниками та підручниками – це наш прями́й обов'язок. Сучасний викладач працює не лише в аудиторії, він постійно займається науковою та методичною роботою. На нашій кафедрі вже створено чимало якісних навчальних посібників і підручників, і наші викладачі продовжують їх писати та публікувати, попри будь-які труднощі, обставини та виклики сьогодення.

Родіон БОНДАР.

«ERASMUS ДАВ МЕНІ НАВІТЬ БІЛЬШЕ, НІЖ Я МОГЛА УЯВИТИ», – ІНТЕРВ'Ю ЗІ СТУДЕНТКОЮ ДРУГОГО КУРСУ МАГІСТРАТУРИ ННІ «ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ» СОФІЄЮ ПАНАСЮК

Навчання в європейському університеті, нові друзі з різних куточків світу, спілкування англійською мовою та досвід, який залишається на все життя, – саме такі можливості відкриває для студентів програма міжнародного академічного обміну Erasmus+.

Упродовж літнього семестру 2025/2026 навчального року студентка другого курсу магістратури навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна Софія Панасюк навчалася за програмою Erasmus+ у Лодзькій політехніці (м. Лодзь, Польща).

Про те, як проходила адаптація до нового середовища, що найбільше запам'яталося під час навчання за кордоном, які можливості відкрив для неї академічний обмін і чому не варто боятися подаватися на міжнародні програми, – читайте в нашому інтерв'ю.

– Нещодавно ви завершили семестр за програмою Erasmus. Якими були ваші головні очікування перед поїздкою та чи виправдалися вони?

– Перед поїздкою я мала досить багато очікувань. У мене є друзі з різних університетів України, зокрема й із Каразінського, які вже брали участь у програмах обміну та ділилися зі мною своїми враженнями. Тому я приблизно розуміла, чого очікувати, хоча, звісно, у кожного цей досвід складається по-своєму.

Після кількох років переважно дистанційного навчання найбільше я хотіла знову повернутися до повноцінного очного студентського життя. І це очікування повністю виправдалося. Мені дуже не вистачало живого спілкування, занять в

аудиторіях, роботи в командах і звичайного відчуття студентства.

Також мене приваблювала можливість пожити в іншій країні, більше спілкуватися англійською мовою, подорожувати та знайомитися з новими людьми. Перед подачею документів я трохи сумнівалася у своєму рівні англійської, хоча загалом вільно нею спілкуюся. Думаю, страх перед невідомим – це абсолютно нормально.

Колись моя подруга сказала мені дуже

цінну фразу: «Майже ні для кого на Erasmus англійська не є рідною мовою, тому просто будь собою». І це дійсно працює. Щоразу, коли я починала сумніватися в собі, згадувала ці слова – і ставало значно легше.

Насправді Erasmus дав мені навіть більше, ніж я могла уявити. Навчання було важливою частиною обміну, але найбільше мені запам'яталися саме люди. Протягом цих чотирьох місяців поруч зі мною були студенти з різних країн. Ми разом навчалися, подорожували, гуляли, підтримували

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

одне одного, ділилися своїми історіями та просто багато часу проводили разом. Деякі з них стали для мене по-справжньому близькими друзями.

Тепер я можу сказати, що маю хороших друзів у різних куточках світу, які завжди чекають на мене в гості. Тому мої очікування не просто виправдалися – цей досвід значно їх перевершив.

– **Що стало для вас найбільшим викликом під час навчання за кордоном – навчальний процес, побут, мова чи адаптація до нового середовища?**

– Думаю, найскладнішим був навіть не сам обмін, а період підготовки до нього. Потрібно було швидко розібратися з великою кількістю документів, усе вчасно подати, зареєструватися в різних системах, написати багато листів і поставити, мабуть, мільйон запитань. У такі моменти здається, що інформації надто багато, і ти постійно боїшся щось пропустити.

Досить стресовими були й перші два тижні після приїзду, коли абсолютно все навколо було новим. Потрібно було розібратися з навчанням, розкладом і постійними змінами в ньому, документами, проживанням у гуртожитку, транспортом та побутом. Також необхідно було звикнути до того, що ти перебуваєш далеко від дому й більшість питань маєш вирішувати самостійно.

Спочатку було трохи страшно постійно говорити англійською, особливо з людьми, які розмовляють дуже швидко або впевнено. Але з часом розумієш, що ніхто не очікує від тебе ідеальної граматики чи вимови. Головне – не боятися говорити, ставити запитання та бути відкритою до спілкування.

У швидкій адаптації мені дуже допомогло те, що я була відкритою до всього нового й намагалася говорити «так» усім можливостям. Я відвідувала заходи, знайомилася з людьми, обмінювалася контактами й не боялася першою починати розмову. Моїми найуживанішими фразами в перші тижні точно були: “What’s your name?” і “Where are you from?”

Нові друзі справді дуже допомогли мені адаптуватися, адже разом проходити через однакові труднощі набагато легше. Тому я дуже раджу майбутнім учасникам програм обміну бути активними й соціальними, особливо в перші тижні. Саме тоді формуються компанії, з’являються перші близькі знайомства, і поступово нове місто починає відчуватися своїм.

– **Які можливості або досвід ви отримали завдяки Erasmus, яких, на вашу думку, було б важко здобути, залишаючись в Україні?**

– Передусім це можливість пожити в міжнародному середовищі, знайти корисні контакти й побудувати власне

міжнародне коло спілкування. Щодня я спілкувалася з людьми з різних країн, дізнавалася більше про їхню культуру, традиції, систему освіти та погляди на життя.

Ми багато подорожували, проводили час разом, ділилися власним досвідом і постійно навчалися одне в одного. Такий формат спілкування дуже розширює світогляд. Ти починаєш краще розуміти, наскільки всі люди різні, але водночас бачиш, скільки в нас спільного.

Цей досвід допоміг мені стати більш відкритою, самостійною та впевненою в собі. Я навчилася швидше адаптуватися, не боятися незнайомих ситуацій і спокійніше реагувати, коли щось іде не за планом.

Також я побачила іншу систему освіти та переконалася, що можу навчатися англійською мовою й почуватися комфортно в новому середовищі. Це дуже змінило моє сприйняття власних можливостей і додало впевненості у своїх силах.

Але найціннішим для мене все одно залишаються люди. Erasmus завершився, але дружба, контакти, спільні спогади та бажання ще не раз зустрітися залишилися зі мною.

– **Чому, на вашу думку, студенти Каразінського університету поки**

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

не надто активно подаються на програми академічного обміну? Які міфи чи страхи найчастіше їх зупиняють?

– Мені здається, багатьох студентів зупиняє саме страх зробити перший крок. Комуś здається, що для участі в Erasmus потрібні ідеальна англійська, лише найвищі оцінки або велика сума власних коштів. Інших лякають кількість документів, переїзд, можливі труднощі з навчанням чи думка про те, що вони залишаться самі в іншій країні.

Насправді не потрібно бути ідеально підготовленим. Я також хвилювалася, багато чого не знала й не до кінця розуміла, як усе відбуватиметься. Але більшість питань можна вирішити разом із працівниками міжнародного відділу, координаторами та студентами, які вже мають подібний досвід.

Важливо розуміти, що після приїзду ти не залишаєшся наодинці. Навколо багато таких самих студентів, які також уперше опинилися в новій країні, нікого не знають і хочуть знайти друзів. Саме тому знайомства відбуваються дуже швидко.

Ще однією причиною, на мою думку, є те, що не всі студенти регулярно стежать за оголошеннями про міжнародні можливості. Іноді вони дізнаються про конкурс уже після завершення дедлайну або взагалі випадково. Тому тут важливо не чекати, поки хтось особисто запропонує податися, а самостійно цікавитися, ставити запитання й стежити за новинами міжнародного відділу.

– Що б ви порадили студентам, які лише замислюються над участю в Erasmus, але сумніваються, чи варто подаватися?

– Абсолютно щиро раджу подаватися всім студентам. Навіть якщо ви сумніваєтеся, хвилюєтеся або думаєте, що ваш рівень англійської недостатньо високий, усе одно варто спробувати.

Найгірше, що може статися, – ви не

пройдете відбір цього разу. Але тоді ви вже матимете досвід подання документів і краще розумітимете, що потрібно покращити наступного разу. Натомість, якщо взагалі не податися, можна втратити можливість, яка потенційно здатна кардинально змінити ваше життя.

Також раджу постійно стежити за сторінками, оголошеннями та можливостями, які публікує міжнародний відділ Каразінського

університету. Насправді їх набагато більше, ніж може здаватися. Це не лише семестрові обміни, а й короткострокові програми, літні школи, тренінги, молодіжні обміни та різноманітні міжнародні проекти.

Не потрібно чекати, поки хтось сам прийде й особисто розповість вам про конкурс. Варто бути активними: шукати інформацію, уточнювати деталі, звертатися до координаторів і подавати документи, навіть якщо ви

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

не впевнені у своїх шансах.

Семестр Erasmus справді може стати одним із найкращих періодів студентського життя. Це не лише навчання за кордоном. Це нові країни, подорожі, друзі з усього світу, безліч яскравих моментів і зовсім інший погляд на себе та власні можливості. Тому моя головна порада дуже проста: не бійтеся й подавайтеся.

– Як досвід навчання за кордоном вплинув на ваші подальші плани – професійні, академічні чи особисті?

– Після Erasmus я стала набагато відкритішою до світу та нових можливостей.

Тепер хочу й надалі брати участь у міжнародних проєктах, покращувати англійську, подорожувати, знайомитися з людьми з різних країн і, звичайно, підтримувати зв'язок із друзями, яких зустріла під час обміну.

Цей досвід також показав мені, що я можу впоратися майже з будь-якими викликами: переїздом, навчанням в іншій країні, оформленням документів, побутовими труднощами та ситуаціями, у яких потрібно швидко знаходити рішення. Я стала самостійнішою, сміливішою та впевненішою у власних силах.

Після такого досвіду вже менше боїшся невідомого. Навпаки, з'являється бажання пробувати ще більше, не обмежувати себе й не відмовлятися від можливостей лише через страх або сумніви.

Erasmus дав мені не лише навчальний досвід. Він подарував мені близьких людей, багато теплих спогадів, відчуття свободи й розуміння того, що світ значно ближчий і доступніший, ніж іноді здається. Після цього семестру мені хочеться не стояти на одному місці, а й надалі мріяти, діяти та втілювати свої плани в реальність.

Анастасія ОДИНЕЦЬ.

«ЕНЕРГЕТИКА – ЦЕ БІЛЬШЕ, НІЖ ДРОТИ Й РОЗЕТКИ»: АРТЕМ ЧЕРНЮК ПРО KARAZIN FREE ENERGY ТА МАЙБУТНЄ ІНЖЕНЕРІЇ

Енергетика сьогодні – одна з тих сфер, від яких буквально залежить стійкість країни. Війна загострила потребу в розподіленій генерації, накопиченні енергії, відновлюваних джерелах та, відповідно, у фахівцях, здатних працювати з технологіями майбутнього. Саме тому кафедра електротехніки та електроенергетики ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія» Каразінського університету не лише зберігає традиції майже 70-річної підготовки енергетиків, а й активно змінюється. Тут оновлюють лабораторії, залучають до викладання молодих фахівців-практиків, розвивають зелену енергетику та створюють умови, за яких студенти можуть працювати з реальним інженерним обладнанням. Очолює кафедру кандидат технічних наук, доцент Артем Михайлович Чернюк. Ми поговорили про те, що змінилося після приєднання УПА до Каразінського, якою буде нова лабораторія відновлюваних джерел енергії, які можливості відкривають для студентів співпраця з бізнесом та міжнародними компаніями, якою Артем Чернюк бачить кафедру через п'ять років.

«За понад 25 років роботи на кафедрі я не пригадую таких темпів оновлення матеріальної бази»

– Пане Артеме, як розпочався ваш шлях у Каразінському? Які зміни та досягнення останніх років вважаєте найбільш значущими?

– Наш шлях у Каразінському розпочався внаслідок проекту модернізації закладів вищої освіти України, коли Українська інженерно-педагогічна академія була об'єднана з Харківським національним університетом імені В. Н. Каразіна. Це відбулося нещодавно, але вже за цей час ми наочно побачили низку позитивних змін, які безпосередньо

Фото: Віталій Пелих

стосуються кафедри електротехніки та електроенергетики. Передусім це суттєве оновлення матеріально-технічної бази. Напередодні минулого навчального року кафедра отримала цілу лабораторію електротехніки та автоматизації виробництва, а зараз, напередодні нового навчального року, ми вже готові до відкриття ще однієї – лабораторії відновлюваних джерел енергії.

За понад 25 років моєї роботи на кафедрі не можу пригадати таких темпів оновлення матеріальної бази. Для нас це надзвичайно важливо, адже готуємо фахівців інженерно-технічного профілю, а така підготовка неможлива без сучасного обладнання.

По-друге, у межах розвиненої та значно більшої структури Каразінського ми знайшли велику кількість колег-однодумців, з якими започатковуємо й реалізуємо цікаві проєкти та взаємодіємо на горизонтальному рівні.

Це й наша школа майбутніх інженерів, яку кафедра реалізує в межах Малого каразінського університету. Це лекційна робота в межах відеолекторію Каразінського, створення науково-популярного контенту, міждисциплінарна співпраця в межах студентського наукового клубу Pointer R&D, який діє в ННІ комп'ютерних наук та штучного інтелекту. Ці проєкти вже реалізовані й тривають, але ми не припиняємо започатковувати нові. Масштаби, ефективна система управління та комунікації університету дозволяють нам робити це результативно. Тобто долучення нашої кафедри до загальноуніверситетських структур дозволило використовувати синергію співпраці, значною мірою посилити нашу роботу й отримати гідні результати.

І по-третє, протягом останніх двох років ми значною мірою оновили кадровий склад кафедри, долучивши до викладання талановиту молодь з-поміж наших випускників. Зараз середній вік викладачів кафедри – приблизно 46 років. І це також дуже важливо, бо це наше майбутнє.

Лабораторія, де енергію можна не лише вивчати, а й створювати

– Незабаром відкриється нова сучасна лабораторія. Якою вона буде та які можливості отримають студенти й викладачі?

– Це лабораторія відновлюваних джерел енергії. Вона матиме дві локації. Перша – навчальна: з аудиторними місцями та зоною лабораторного обладнання.

Друга – полігон для відпрацювання практичних навичок із монтажу та експлуатації обладнання, яке генерує чисту енергію. Переважно це сонячні панелі та вітрогенератори. Ми вже маємо дві сонячні електростанції – трифазну мережеву потужністю 30 кВт та однофазну автономну потужністю 5 кВт. Також працюємо над удосконаленням та запуском вітрогенератора, який нам подарували колеги з ННІ екології, зеленої енергетики та сталого розвитку нашого університету.

Як і будь-яка локація нашої кафедри, ця лабораторія буде багатофункціональною. Тут будуть заняття наших здобувачів із відповідних дисциплін бакалаврських і магістерських освітніх програм, проводитимуть наукові дослідження. Ми також плануємо започаткувати курси підвищення кваліфікації для фахівців-практиків, які хочуть розширити свої навички у проєктуванні, монтажі та експлуатації джерел альтернативної енергетики.

Сподіваємося, що ця локація стане точкою тяжіння та докладання зусиль для всіх, кому небайдужі питання зеленої енергетики. Хотілося б бачити тут конференції, семінари та інші професійні заходи.

«Саме колектив робить нашу лабораторію живою та надає їй сенсу»

– Хто курує лабораторію Karazin FREE Energy? Розкажіть про її концепцію. Які дослідження проводять у сфері сонячної та вітрової енергетики?

– На кафедрі останніми роками склався якісний колектив фахівців із технологій переважно сонячної енергетики.

Передусім це наші доценти-практики В'ячеслав Мельников та Павло Васюченко, які мають багатий практичний досвід проєктування, монтажу та подальшої експлуатації фотоелектричних електростанцій і займаються цим професійно.

Це також доцент кафедри Ігор Кирисов, який минулого навчального року під керівництвом доцента Павла Буданова захистив дисертацію доктора філософії саме за тематикою визначення фрактально-кластерних властивостей напівпровідникового шару сонячних фотоелектричних панелей та їхнього впливу на параметри й режими роботи сонячних електростанцій.

До команди долучаються молоді завідувачі лабораторій Антон Колесников та Сергій Войтенко. Вони безпосередньо виконували поточний ремонт приміщень, монтаж і налагодження обладнання лабораторій, беруть участь у наукових дослідженнях та готуються до вступу в аспірантуру за відповідним напрямом.

Саме цей колектив робить нашу лабораторію живою та надає їй сенсу.

Наукові дослідження лабораторії охоплюють режими роботи сонячних і вітрових електростанцій. На її базі планується створення фізичної моделі гравітаційного накопичувача енергії та побудова комплексної системи енергозабезпечення споживачів засобами відновлюваної енергії.

Наразі на кафедрі отримано низку патентів на технологічні схеми фотоелектричних електростанцій із засобами гравітаційного накопичення енергії. Плануємо втілити ці ідеї спочатку у вигляді фізичних моделей, а згодом впровадити реальні промислові технології цих винаходів.

Питаннями гравітаційного накопичення енергії на кафедрі

ННІ «УКРАЇНЬКА ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»

займаюся безпосередньо я та мої колеги – доценти Юлія Олійник, Костянтин Бровко та асистент Данило Подопрігора. Тобто будь-який результат – це завжди кропітка колективна робота у тісній співпраці з іншими підрозділами університету.

«Кожен кіловат генерації сьогодні – на вагу золота»

– Наскільки важливо сьогодні для України розвивати відновлювану енергетику та готувати фахівців саме цього напрямку?

– Важливість розвитку сектору відновлюваних джерел енергії в Україні є вкрай актуальною, зважаючи на те, що зараз кожен кіловат генерації – на вагу золота.

Дії країни-агресора позбавили Україну великої кількості енергетичних ресурсів та спричиняють руйнування критичної енергетичної інфраструктури. Це зумовлює необхідність пошуку шляхів ресурсної та технологічної диверсифікації в енергетичній галузі. Тому актуальність цього напрямку вже ні в кого не викликає сумніву. Це не щось нове, а стійкий тренд розвитку систем енергозабезпечення.

Можна лише сказати, що компанії, які зараз в Україні займаються технологіями відновлюваних джерел, засобами накопичення енергії та розвитком систем альтернативної й розподіленої генерації, переживають стрімке зростання. Як наслідок, мають значний дефіцит кваліфікованих кадрів.

Ми це знаємо на власному досвіді, адже, як я вже зауважив: у нас викладають фахівці-практики, які мають власний бізнес у цій сфері. Попит на кваліфікованих і відповідальних фахівців щороку лише зростає.

– Яке обладнання вже працює або з'явиться найближчим часом у лабораторії Karazin FREE Energy?

– Зараз лабораторія оснащена якісним обладнанням для сонячних електростанцій від світового лідера – нідерландської компанії Victron Energy – та інших провідних виробників.

Подальший розвиток лабораторії передбачаємо шляхом залучення спонсорських коштів та власного виробництва навчально-лабораторних стендів. Це традиційно для нашої кафедри.

Адже з 2012 року на кафедрі діє центр студентської технічної творчості EDU.TECH, діяльність якого спрямована на технічну реалізацію проєктів професійної освіти, виготовлення навчального обладнання та адаптацію фізичних процесів промислових комплексів до умов навчального процесу й навчальних аудиторій.

У нагальних планах розвитку лабораторії – створення засобів гравітаційного накопичення енергії та комплексної системи енергозабезпечення автономного споживача енергії.

«Саме для студентів ми це й робимо»

– Як студентів залучають до наукової роботи? Чи мають вони можливість працювати над реальними інженерними проєктами?

– Звісно, ми активно та всебічно залучаємо наших здобувачів до науково-пошукової роботи та технічної творчості. Власне, саме для них ми це й робимо.

Програми підготовки наших здобувачів містять значну частину лабораторного практикуму, практичних занять та різного роду практику лабораторіях і на виробництві. Реалізація магістерської освітньої програми нашої кафедри «Електричні станції, мережі та системи» відбувається за принципами

ННІ «УКРАЇНСЬКА ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»

предметного навчання, коли кожен здобувач має власний науковий інтерес та об'єкт дослідження.

До речі, один із лабораторних стендів для дослідження впливу кута падіння променів та їхнього віддзеркалення від поверхні фотоелектричної панелі розроблений за ідеєю та за безпосередньої участі нашого магістра Богдана Михайлова. Дослідження на цьому стенді складатимуть експериментальну частину його кваліфікаційної роботи. Зараз вони тривають, а захист запланований на грудень. Саме для залучення наших здобувачів до реальної інженерної роботи ми й створюємо всі наші лабораторії, майстерні та інші локації кафедри, де можливо проводити очне навчання та здійснювати безпосередню співпрацю.

Результат такої роботи – зокрема й те, що наші здобувачі стають співавторами наших публікацій, патентів, конференцій тощо.

Від Харківобленерго до Festo: як університет наближає студентів до реального виробництва

– Чи співпрацює кафедра з енергетичними компаніями, виробництвами або міжнародними партнерами? Які можливості це відкриває для студентів?

– Навчальний процес на нашій кафедрі здійснюємо в тісній співпраці з представниками виробництва. Це провідні енергетичні компанії регіону: Харківська ТЕЦ-5, АТ «Харківобленерго», Зміївська ТЕС, КП «Харківські теплові мережі», а також низка енергетичних компаній, які працюють у галузі зеленої енергетики.

Ми постійно відстежуємо останні тенденції в сучасній енергетичній галузі нашої країни та залучаємо до викладання провідних фахівців-практиків.

Нам це легко робити, адже велика

кількість таких фахівців – наші випускники минулих років. Це покоління моїх одногруппників і ті хлопці та дівчата, яких уже безпосередньо навчали ми.

За майже 70 років роботи маємо своїх випускників майже в кожному регіоні нашої країни.

Минулого року ми уклали договір про співпрацю з німецькою компанією Festo, яка поставила нам обладнання для лабораторії електротехніки та автоматизації.

У межах нашої співпраці минулого навчального року всі викладачі, які працюють на цьому обладнанні, пройшли сертифіковане навчання обсягом від 180 до 240 годин.

На серпень заплановано тижневий цикл навчання для студентів у Києві на базі цієї компанії. Така підготовка відбувається за стандартами галузевої професійної освіти німецької компанії та за її програмами.

Так наші студенти та викладачі здобувають якісну німецьку освіту в межах України.

Цикли навчання від Festo передбачають широкий спектр освітніх програм та відбуваються суто очно – на реальному обладнанні й за німецькими стандартами якості освіти.

Слухачі цих курсів отримують реальні практичні навички, які дуже затребувані на сучасному виробництві в Україні та за кордоном. Це відкриває для наших випускників європейський ринок праці.

– Які спеціальності та освітні програми сьогодні мають найбільший попит серед вступників?

– Уже відбулася перша хвиля зарахування бакалаврів і ми бачимо первинні результати. Вони є передбачуваними.

У межах ННІ «УІПА» найбільший попит мають психологи, менеджери, маркетологи – тобто спеціальності, які віднесено до кон'юнктурних.

Але вгадайте, хто йде потім? Звісно, наша спеціальність G3 «Електрична інженерія». Наразі ми набрали весь максимальний обсяг бюджетних місць, а контрактних абітурієнтів ще більше, ніж бюджетних.

Увага до енергетичної галузі та питань енергозабезпечення після минулої зими є об'єктивною. Ці питання актуальні для всіх: від пересічного громадянина до керівників регіонів та держави, від власника маленького бізнесу до менеджерів вищої ланки. Недарма теперішній прем'єр-міністр має досвід роботи саме в енергетичних компаніях. Проте актуальність нашої спеціальності обумовлена не лише воєнним станом. Світове енергоспоживання зростає щороку, а традиційних джерел енергії не стає більше. Тому енергетична галузь трансформується та технологізується, стає дедалі складнішою й інтелектуальнішою. Це приваблює всіх, хто небайдужий до технічного прогресу.

– Пане Артеме, яким бачите розвиток кафедри через п'ять років? Над якими проєктами вже працюєте сьогодні, щоб реалізувати це бачення?

– Найголовніше, що через п'ять років я в принципі БАЧУ кафедру. У сучасних умовах це вже немало. Але розуміємо, що зможемо ефективно існувати лише за умови високої якості всього, що ми робимо. Тому або будемо такими, як я себе бачу, або нас може не бути взагалі. А якою я її бачу? Це буде кафедра активних, творчих, відкритих до розвитку освітян і науковців. Вона буде центром тяжіння для інших колег та здобувачів освіти.

Протягом наступних років ми зобов'язані значною мірою підсилити міждисциплінарну співпрацю, збагатити освітні програми кафедри

ННІ «УКРАЇНЬКА ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»

актуальними освітніми компонентами та забезпечити їм відповідну матеріально-технічну базу.

Зміст дисциплін повинен відповідати найсучаснішим тенденціям розвитку енергетики: технологічній диверсифікації, екологічності, цифровізації, енергоефективності тощо.

Також ми повинні стати набагато більш медійними та принципово збільшити кількість і якість освітнього контенту, який виготовляємо. Ми повинні бути цікавими та зрозумілими.

Повинні вдосконалити та впровадити якісну систему реклами й рекрутингу абітурієнтів, бути постійно присутніми в регіональному та національному медійному полі.

Це буде кафедра, яка спростує міфи про енергетиків як людей, які лише щось там крутять у розетках та замінюють лампочки, і зробить так, щоб наша спеціальність стала такою ж популярною, якою вона є критично важливою.

Це буде кафедра, яка повною мірою відповідає якісному освітньому бренду Казанського університету та гуртує навколо себе інженерно-технічний напрям освіти Казанського.

Це буде кафедра, на яку хочеться прийти як здобувач, викладач, слухач, колега-науковець; де можна отримати підтримку, консультацію, співпрацю, знайти однодумців, друзів та партнерів.

Це буде кафедра – відкритий майданчик, де вирує життя 24/7.

Уже зараз реалізуємо такий формат роботи. 100 % викладачів кафедри у Харкові та працюють очно.

У нашому безпечному середовищі майже завжди людно. Кваліфікація викладачів кафедри дозволяє нам працювати з найрізноманітнішими категоріями слухачів – від дітей до досвідчених фахівців-практиків.

Приміщення та обладнання кафедри не простоюють в очікуванні кращих часів. Ми вже зараз використовуємо всі можливості максимально ефективно.

Усе це відбувається в межах низки постійно активних проєктів, зокрема школи майбутніх інженерів, EDU. TECH, YouTube-каналу «Енергоосвіта» тощо.

– Мрії, плани, девіз по життю?

– Як і всі, я мрію про перемогу, про те, щоб студенти повернулися в аудиторії на постійній основі, щоб не поставало питань про статус Харкова як студентської столиці.

Тому в планах на наступний навчальний рік:

- запровадження очного лабораторного практикуму в безпечних середовищах кафедри та університету;
- виготовлення та впровадження лінійки навчального обладнання для закладів професійно-технічної освіти та створення національного виробника цієї продукції. Це те, що не вдалося повною мірою реалізувати минулого навчального року, тому треба це питання вирішити зараз;
- започаткування міжфакультетської освітньої програми спеціальності G4 «Енерговиробництво (Атомна енергетика)» у співпраці з казанськими ядерниками з ННІ «Фізико-технічний факультет»;
- збереження кадрового потенціалу кафедри та примноження контингенту здобувачів освіти;
- збільшення кількості слухачів нашої школи майбутніх інженерів Малої казанського університету та започаткування курсів підвищення кваліфікації для фахівців-енергетиків на базі нових лабораторій;

• створення в Казанському «Острівця Прогресивності» – осередку найбільшої громадської організації освітян України. Цей проєкт ми просуваємо разом з економічним факультетом університету. Відкриття заплановане на вересень 2026 року, тож заздалегідь усіх запрошую до нашої спільноти Прогресивних;

- розвиток кафедрального YouTube-каналу «Енергоосвіта»;
- підтримання на кафедрі нашої неповторної атмосфери та традицій – атмосфери пошуку, співпраці та зважання.

А девіз по життю – слова, які мені часто говорив батько: «Не вважай, що хтось дурніший за тебе».

Я для себе трактую це у двох сенсах.

По-перше, це про самоконтроль та концентрацію на справі. В умовах жорсткої конкуренції, у яких ми постійно перебуваємо, було б суттєвою помилкою дозволяти собі думати, що ти найрозумніший.

Слід бути сконцентрованим, постійно навчатися нового, сприймати зміни та виходити з думки про те, що твої конкуренти багато в чому кращі за тебе. Це мотивує та рухає вперед.

І по-друге, це про повагу до своїх колег.

Досвід роботи в Казанському протягом останніх років відкрив для нашої кафедри широке поле розвитку через продуктивну взаємодію з багатьма структурними підрозділами університету.

Синергія співпраці та об'єднання інтелектуальних потенціалів дає дивовижні результати.

І це лише початок.

Ліна ТИМАРСЬКА.

АРТТЕРАПІЯ, СТІЙКІСТЬ І МІЖНАРОДНИЙ ДІАЛОГ: НОВИЙ ДОСВІД МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Факультет психології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна нещодавно долучився до міжнародної освітньої програми, що проходила в місті Плонськ (Республіка Польща). Для студентів це була унікальна можливість здобути нові професійні знання, ознайомитися із сучасними підходами до психології та арттерапії, а також набути цінного міжнародного досвіду. Подробицями від участі в програмі, її результатами та значенням для підготовки майбутніх психологів з нами поділилася доцент кафедри загальної психології факультету психології, кандидат психологічних наук, сертифікований арттерапевт Вікторія Свір.

– Вікторіє, якою була головна мета участі студентів факультету психології у міжнародній освітній програмі у Плонську?

– Якщо бути більш коректним у цьому питанні, то мова йде про підвищення кваліфікації наших студентів у таборі відпочинку, відновлення та стійкості. Наш факультет висловлює щире подяку всім, хто зробив реалізацію цієї програми можливою:

Асоціації “Idziemy na spacer” на чолі з президентом Славомиром Ярославським, Фонду Sierotaga, Плонському повіту, меру міста Плонськ Анджее Петрасіку, Вірджинському політехнічному університету (США), Галині Третьяковій та Харківському національному університету імені В. Н. Каразіна.

Основною метою цього проєкту було створення безпечного, підтримувального та інтегративного середовища для студентів. Щоб вони могли брати участь у навчальних і розважальних заходах, пов'язаних із турботою про загальне здоров'я, самогляд та зміцнення стійкості громади. Важливо було залучити студентів до академічного контенту про модель «цілісного здоров'я (тіло-розум-громада)», а також провести практичні заняття з різних методів самогляду. Надалі студенти зможуть детально дослідити ці практики та обговорити їх у колі з однокурсниками, а потім використовувати на практиці.

– Які теми лекцій і практичні заняття, на вашу думку, були найбільш актуальними для студентів?

– Однією з ключових тем програми стала лекція, присвячена моделі цілісного здоров'я «тіло-розум-громада», що охоплює питання самогляду, добробуту та зміцнення стійкості. На заняттях студенти

брали участь у групових дискусіях, під час яких обговорювалися питання усвідомленості, методики подолання стресу, а також ролі психологічної стійкості громади у збереженні психічного здоров'я. Професори Вірджинського технічного університету провели практичні заняття з різних методів самогляду. Наші учасники ознайомились із дихальними практиками, йогою, тайцзі, танцювально-руховими техніками, мистецькими та музичними практиками. Окрему увагу було приділено технікам арттерапії.

– Цікаво почути про техніки арттерапії, яке значення вони мають у сучасній психологічній практиці та чому цей напрям є важливим для майбутніх психологів?

– Доктор Метью Ф. Комельські та доктор Чжоу Ейпріл Фу провели цілий цикл лекцій та занять з психології та арттерапії для наших студентів. Студенти на власному досвіді ознайомилися з базовими техніками ізотерапії. Особливу увагу було приділено інтуїтивному малюванню. Інтуїтивне малювання або правопівкульне малювання – це метод творчого самовираження та арттерапії, заснований на довірі до власних почуттів, а не на суворих правилах академічного мистецтва. Особливо запам'ятався майстер-клас, присвячений створенню свічок.

ШЛЯХ ДО ПРОФЕСІЇ

Кожен із нас за допомогою воску, спеціальних барвників, ароматичних олій та природних матеріалів створив унікальний виріб із певним ароматом, кольором і декором.

Насправді арттерапія відіграє важливу роль у підтримці психоемоційного добробуту студентів, оскільки використання таких різноманітних творчих методик, як малювання, музична терапія та інших арттерапевтичних практик, сприяє зниженню рівня емоційного напруження, подоланню стресу, розвитку навичок самовідновлення. Проведений майстер-клас з музичної терапії польською флейтисткою Майєю Кузинською допоміг швидко позбутися втоми після занять. Дійсно, арттерапія – це магія відновлення, яка дає змогу показати почуття, які важко висловити словами.

– Чи змінилися вимоги до підготовки психологів в Україні в умовах війни? Які компетентності наразі є найбільш необхідними для майбутніх фахівців?

– В Україні вимоги до підготовки психологів базуються на обов'язковій вищій освіті ступеня не нижче бакалавра, а для практичної чи клінічної діяльності – магістра. Ця професія регулюється законодавством: окрім університетського диплома за спеціальністю «Психологія», сучасні норми передбачають обов'язковий безперервний професійний розвиток та регулярне підвищення кваліфікації

фахівців.

На мій погляд, найважливіші компетентності для майбутнього психолога – це гармонійне поєднання професійних знань, практичних навичок і постійне вдосконалення власної кваліфікації протягом життя.

Сучасне суспільство потребує психологічно стійких та кваліфікованих спеціалістів. Без емпатії та прагнення допомагати людям майбутній психолог не здатний повноцінно відбутися в професії. Довіра, високий професіоналізм та внутрішня стійкість – це три кити, на яких базується робота сучасного фахівця.

– Який головний результат цієї програми ви б виділили?

– Одним із найважливіших результатів участі в міжнародній освітній програмі як для студентів, так і для викладачів, які навчалися та брали участь у заходах спільно, стало відновлення навичок ефективної комунікації та міжособистісної взаємодії. Програма сприяла розвитку вміння слухати й розуміти співрозмовника, знаходити взаєморозуміння, підтримувати конструктивний діалог і вибудовувати гармонійні взаємини. Студенти отримали можливість побачити одне одного поза межами онлайн-формату, ближче познайомитися, налагодити нові соціальні зв'язки, обмінятися досвідом та відчувати атмосферу відкритого спілкування, взаємної

підтримки й психологічного комфорту.

Важливою частиною програми стали культурно-пізнавальні поїздки до Варшави, Торуні та Плонська, які дали змогу учасникам ознайомитися з історією, культурною спадщиною та традиціями польського народу. Відвідування історичних пам'яток і знайомство з особливостями життя в Польщі сприяли розширенню світогляду студентів, розвитку міжкультурної компетентності, а також зміцненню міжнародної співпраці, взаєморозуміння та дружніх зв'язків між молоддю. До того ж за результатами успішного проходження програми всі учасники отримали сертифікати, що підтверджують опанування нових знань і практичних навичок у сфері психології та арттерапії.

– Чи плануються такі міжнародні освітні програми у майбутньому?

– Так, плануються. Ми були першою групою українських студентів, що приїхали на навчання з Харкова, Дніпра, Житомира та Полтави. Саме зараз у Плонську навчаються студенти з Херсону, Тернополя, Одеси та інших міст. Тому ми дуже сподіваємося на продовження нашої подальшої співпраці. Важливо, щоб подібні ініціативи переросли в добру традицію.

– Що б ви побажали студентам, які сьогодні готуються стати психологами?

– Майбутнім студентам хочу побажати бути психологічно стійкими, емоційно зрілими та відкритими до нових знань. Цінуйте себе, постійно вдосконалюйте свою майстерність і за будь-яких обставин залишайтеся людьми. Всіх, хто прагне стати висококваліфікованим фахівцем у психології, запрошуємо на навчання до факультету психології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, адже класика випереджає час. Ласкаво просимо!

Любов АНТОЩЕНКО.

ПІШОВ З ЖИТТЯ ВИДАТНИЙ ІСТОРИК І КРАЄЗНАВЕЦЬ, ПРОФЕСОР СЕРГІЙ МИХАЙЛОВИЧ КУДЕЛКО: КАРАЗІНЦІ СПІВЧУВАЮТЬ...

19 серпня 2026 року відійшов у вічність професор кафедри історіографії, пам'яткознавства та археології історичного факультету, директор Центру українських студій та краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька Каразінського університету, Почесний громадянин міста Харкова Сергій Михайлович Куделко.

Усе його життя було пов'язане з Каразінським університетом. Тут він у 1974 році здобув фах історика і залишився працювати, пройшовши шлях від викладача до професора, Заслуженого викладача. Багато років був заступником декана історичного факультету з наукової роботи, працював заступником проректора Університету. У 2008 році очолив перший в Україні університетський Центр наукового краєзнавства і залишався його беззмінним керівником до останніх днів життя.

Сергій Михайлович був справжньою університетською людиною: ерудитом, наставником, просвітителем. Він завжди щедро ділився знаннями та життєвою мудрістю, виховавши не одне покоління дослідників. Саме таким він залишиться у вдячній пам'яті та серцях університетської родини.

Колектив Каразінського університету щиро співчуває рідним, близьким, учням та колегам Сергія Михайловича з приводу непоправної втрати.

ПАМ'ЯТЬ

ПІШЛА З ЖИТТЯ ПРОФЕСОРКА КАФЕДРИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА ЕКОНОМІЧНИХ МЕТОДІВ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ГАННА КОЛОМІЄЦЬ: КАРАЗІНЦІ СПІВЧУВАЮТЬ...

Пішла з життя Ганна Миколаївна Коломієць – докторка економічних наук, професорка кафедри економічної теорії та економічних методів управління економічного факультету.

Все її життя – і студентське, і трудове – було пов'язане з університетом. Вступивши на навчання на економічний факультет у 1974 році, вона до останнього свого подиху залишалась вірною своєму вибору.

Студентка, викладачка, аспірантка, кандидатка економічних наук, доцентка, докторантка, докторка економічних наук, професорка, завідувачка кафедри міжнародної економіки, заступниця декана економічного факультету, гарант освітніх програм – це ступені зростання її творчої педагогічної майстерності, організаційного таланту й наукової кваліфікації.

Підготовка кандидатів наук і докторів філософії, активна діяльність із залучення вступників на економічний факультет – все, за що бралась, вона доводила до досконалості та якісного результату. Ганна Миколаївна була справжньою університетською людиною, для якої наші цінності були не чимось зовнішнім, а органічною внутрішньою властивістю.

Колектив кафедри економічної теорії та економічних методів управління, економічний факультет і університет сумують з приводу непоправної втрати та щиро співчують рідним та близьким нашої колежанки.

